Ժ. ՏԱՐԻ 2709 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ՄԵՀԵԿԱՆ 4385 — 11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1893 — 7 ՇԱՊԱՆ 1340 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزه‌ته‌سی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան, դրամական առնելով 150
» » Վեցամսեայ » 75
» » Եռամսեայ » 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Գրամ 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Դադաւաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Դրուշ 50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11/23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1893

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐԵՔ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Երեք խնդիրներ, երեքն ալ Ներքին, Եւրոպական երեք գլխաւոր Տէրութեանց մէջ, օրուան գլխաւոր զբաղումն են, և անոնց ստանալիք ելքն այն երկիրներէն դուրս ալ տպաւորութիւն կրնայ ընել։ Ֆրանսա ունի Բանամայի խորհրդարանական և դատական կրկին խնդիրը, Գերմանիա ունի զինուորական նոր օրէնքի խնդիրն, և Անգլիա ունի կլասթոնեան ծրագիրն Իռլանտայի վրայ։ Ասոնց երեքին ալ այս կամ այն կերպ լուծումը կրնայ նախարարական և այլ փոփոխումներ յառաջ բերել այն երկրաց մէջ, որով աւելի կամ նուազ ներգործել անոնց արտաքին յարաբերութեանց վրայ։ Եւ այս երեք խնդիրներուն ալ ստանալիք ելքն հաւասարապէս անծանօթ է։ Այս ներքին խնդիրք այն երեք երկրաց մէջ քաղաքական հորիզոնը մութ կը ցուցնեն։ Ֆրանսայի մէջ, ո՞վ կրնայ ըսել թէ ո՛ւր պիտի յանգի Բանամայի խնդիրն։ Ամեն շաբաթ, նոյն իսկ ամեն օր, իւր անակնկալն ունի, և Փարիզի հեռագիրք այնքան անհամբեր կը կարդացուին որ առողջ և ապահով կացութիւն մը չի ցուցներ ճշդիւ։ Պ. Ռիպոյի վարչութիւնը վերջին հարցապնդումէն յաղթող դուրս ելաւ, բայց գիտենք որ ամենէն յաղթող վիճաբանութեան հետեւեալ օրն իսկ վարչութիւն մը կրնայ փոխուիլ Ֆրանսայի մէջ։

Ո՞վ գիտէ նաեւ թէ ինչ վախճան պիտի ունենայ Իռլանտայի ծրագիրը։ Նոյն իսկ Պ. Կլասթոն գիտէ՞ թէ Բ. ընթերցմամբ պիտի ընդունուի իւր ծրագիր։ Անկէ ետքն ալ, երբ յօդուած առ յօդուած ընթերցումն սկսի, ո՞վ գիտէ ինչպիսի փոփոխումներ չպիտի քուէարկուին։ Զի պէտք չէ մոռնալ թէ ազատական և Իռլանտական կուսակցութեանց մէջ, որք ընդհանրապէս կընդունին ծրագրին սկզբունքը, մանրամասնութեանց վրայ խորին տարաձայնութիւնք կան։ Եւ ենթադրելով որ ծրագիրն արժանանայ Երեսփոխանութեան քուէին, ո՞չ ապաքէն Լորտերու ժողովը պիտի մերժէ զայն, և չէ՞ մի որ Պ. Կլասթոն Լորտերու ժողովէն մերժուած ծրագիրն ուղղակէս ընտրողաց քուէին ներկայացնել պիտի հարկադրի։ Եւ ո՞վ կրնայ ըսել թէ ընտրողք այս անգամ ինչ քուէ պիտի տան և ինչպիսի Երեսփոխանութիւն մը պիտի ընտրուի։ Անստուգութիւն անստուգութեանց, ամենայն ինչ անստուգութիւն է այս պահուս անգլիական ներքին քաղաքականութեան մէջ։

Գերմանիոյ մէջ, Անգլիայէն և Ֆրանսայէն բոլորովին տարբեր, նախ-քան Խորհրդարանի քուէներէն կախում չունին այնքան։ Պիզմարք Իշխան կանգուն մնացած էր՝ քանիցս Ռայխստակի մէջ իւր առաջարկութեանց մերժումէն ետքն ալ։ Եւ իւր փոփոխում հարկ չկայ ըսելու թէ խորհրդարանական քուէի մը հետեւանք չէր։ Կոմն Քաբրիվի եւս կանգուն կրնայ մնալ զինուորական օրէնքին մերժումէն ետքը, բայց ասիկա ո՛չ միայն նոյն ծրագրին մերժումը պիտի ըլլայ, այլ և յայտնութիւնն այս իրողութեան թէ արդի վարչապետն, որ իւր նախորդէն աւելի յարեալ է խորհրդարանական սովորոյթներու, հաստատ մեծամասնութիւն մը չի վայելեր արդի Ռայխստակի մէջ։ Հետեւանքը պիտի լինի Ռայխստակի փոփոխում, և յայտնի չէ թէ գործաւորական խորհրդարանական կուսակցութիւնն այս անգամ ո՞րչափ գործակցութիւն պիտի գտնէ ընտրող ժողովրդէն։ Այս է Գերմանիոյ համար կարեւորագոյն ներքին խնդիրն, որ իւր մէջ կը բովանդակէ ուրիշ ամեն ներքին խնդիրներ։ Պէտք չէ նաեւ մոռնալ որ եթէ ընտրող դասակարգն իւր քուէով արտայայտէ թէ զինուորական նոր բեռներ ընդունելի չի գտներ, այս-պիսի որոշում մը արտաքին քաղաքականութեան վրայ եւս կրնայ ազդել։

Այս երեք խնդրոց ստանալիք լուծումներն հետեւապէս մեծաւ ուշադրութեամբ կը դիտուին նաեւ օտար երկրաց մէջ։

ԱՓԻՐԻԿԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ։—Տքթ. Պիլսնէր, որ իբրեւ Ափրիկէի մէջ երկրախուզութեամբ պարապած գիտնական՝ ոչ սակաւ համբաւ շահած է, Ափրիկէի բարձրագոյն լերանց միոյն՝ Քիլիմանճարոյի գագաթէն ժայռի կտոր մը բրցուցած և Վիլհելմ Կայսեր նուիրած է, և ըստ որում հիմակ այն լեռ գերմանական շրջանակի մէջ կը գտնուի, Կայսրն իբրեւ թանկագին բան մը կը պահէ այս ժայռի կտորը, զոր իւր դրասեղանին վրայ կը դրծածէ իբրեւ ծանրոց՝ թղթերու վրայ։

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆՆ Ի ՓԱՐԻԶ։—Ֆրանսական լրագրաց խօսքին նայելով, այս տարի Բարեկենդանի զուարճութիւնք ի Փարիզ ուրիշ տարիներէ շատ պակաս եղեր ցեն։ Խանութպանք կը գանգատին որ դիմակաւոր կամ ծպտեալ պարահանդէսք քիչ եղան այս տարի և ոչ այնքան եռանդնալից։ Բանամայի գայթակղութիւնք և նախարարական ու խորհրդարանական անհաստատ կացութիւնք անշպատ ազդեցութիւն ըրած են հանրային խրախճանութեանց վրայ, այնպէս և այնքան որ այս ձրմեռ Փարիզեան կեանքը սովորականին չէր նմաներ բնաւ։ Եւ յետոյ, գիտել կուտան ֆրանսական լրագիրք թէ Բարեկենդանի խանդավառութիւնն ու շքեղութիւնն արդէն տարուէ տարի պակսելու վրայ են Փարիզի մէջ, և այն փարիզցիք և օտարազգիք որք գիտեն թէ տարիներ առաջ ինչ էր Բարեկենդանն ի Փարիզ, այժմ կ'ըսեն թէ առաջուանին ստուերն է լոկ։ Ինչ է պատճառն, այն չեն ըսեր։ Բստ իս, թէեւ Փարիզ տեսած չեմ, բայց կարծեմ թէ սովորական ժամանակներու մէջ իսկ ֆրանսական զուարթ ոստանին մէջ զուարճութեան միջոցներն այնքան բազմացած, բազմատեսակ եղած և ընդհանրացած են որ թերեւս Բարեկենդանի միջոցին առանձին զուարճութեան առաջուան չափ պէտք չէ մնացած։ Ի նիս աւանդաբար Բարեկենդանն աւելի խանդավառութեամբ կը տօնուէր ամեն տարի քան Փարիզի մէջ իսկ։ բայց հոն ալ Օրեայի մեծ թատրոնին մէջ պարահանդէսք այս տարի առաջուան փայլը չունէին։ Ոմանք կ'ըսեն թէ «Ֆրանսական մայրաքաղաքին կլիմայն չէ ինչ որ սովորաբար կ'ըլլար Բարեկենդանի ժամանակ, աւելի ցուրտ, աւելի անձրեւոտ, քան մը որ ժողովրդին քով այնքան եռանդ չի թողուր»։ Արդեօք Ֆրանսական կլիմայն եւս Ֆրանսական գործոյ պէս փոփոխակա՞ն հանգամանք ունի։ Թերեւս, այս տարի Զատկին կանոնն գալը Բարեկենդանն եւս աւելի ձմրան մէջ բերելով, կլիմայի տարբերութիւնն անկէ յառաջ եկած կրնայ ըլլալ։ Այլ ինչ որ ըլլայ պատճառը, Փարիզեան լրագիրը կը հաստատեն թէ Բարեկենդանն առաջուան զօրութիւնն ու հրապոյրը չունի Փարիզի մէջ։

ՎԷՐՆԷՐ ՖՈՆ ԶԻՄԷՆՍ (կամ Սիեմենս ինչպէս սովորաբար անուանուած է), անուանի գերման երեկտրագործ ճարտարագէտն այնքան պարզ մարդ էր և այնքան պարզասէր որ ազնուական տիտղոսներու և պատուանուններու փափաք չէր ցուցներ։ Այնու հանդերձ ամեն կողմէ կուգային իրեն, հակառակ իւր գժկամակութեան։ Ներքնին Վիլհելմ Ա. օր մը մարդ ղրկեց խնայուց իրեն թէ նոր տիտղոս մը կուզուի հաստատել իրեն համար։ Բայց Սիեմենս տղաչեց որ չհրատարակուի, որովհետեւ ինք արդէն առաջին տեսակի և Փիլիսոփայութեան Տոքթորի տիտղոսներն ունի, և նոր տիտղոսի մը բեռը կրելու համար իւր վարած երեկտրական զօրութեան ամբողջութիւնն իսկ չի բաւեր։ Վիլհելմ Ա. համակրելով մէկու մը որ արդէն այնքան տիտղոսներու բեռին ներքեւ ընկճուած օգնութիւն կը խնդրէր, չնորհալի ժպիտով մը ետ կեցու իրեն տպէ այն տիտղոսը զոր ուրիշ փառատենչիկ Գերմաններ սիրով պիտի ընդունէին։ Բայց Ֆրէտերիք, որ շատ կը սիրէր այս հասկատ և արդիւնաչատ գիտնական, և գիտէր թէ իւր անունէն զատ ուրիշ անուններ և տիտղոսներ կրել չուզեր, Գերման ազնուականութեան վկայագիր մը չնորհեց անոր և անոր գերդաստանին, բայց առանց կանխաւ իրեն իմաց տալու, որպէս զի հանձնաժողովը մերժելու պատեհութիւնը չունենայ։ Հետեւապէս, անուանումն հրատարակեցաւ լրագրաց մէջ, և հռչակաւոր երեկտրագէտն առաջին անգամ լրագրերէն իմացաւ իւր ազնուականութեան տիտղոսը։ Ժամանակն անցած էր դիտողութիւն ընելու։ Հետեւապէս, համակերպելով ըստ իւր կնոջ։ «Պէտք է ուրեմն մեր պարտականութիւնները կատարենք իբրեւ ազնուական։ Կ'ապաչեմ, գնա Էլբրէի վաճառատունն (որ հին պատկերներ կը ծախէ), և քանի մը պատկերներ գնէ մեզ համար, զորս մեր սրահին մէջ կախելով՝ կարենանք այցելուներուն ըսել թէ «Ահա՝ մեր նախնիք»։

ՀԱՆՃԱՐԻ ՄԸ ՄՐՑԱՆԱԿ։—Գերմանիոյ համապարանական աշխարհին մէջ օրուան մեծ լուրն է արտաքոյ կարգի անուանում մը որ տեղի ունեցաւ անցեալ շաբաթ Պերլինի Համալսարանին մէջ։ Հաղիւ 27 ամեայ Մաքս Մէյեր անուն երիտասարդ մը իւր աւարտական ճառն արտասանեց և վայրկեան կերպիւ պաշտպանեց, նիւթ ունենալով չափագիտութեան մէկ կնճռոտ հարցը՝ «տարբերական հաշուոյ» վրայ, և քննիչք միահամուռ յայտարարեցին թէ «իւր այս ուսումնասիրութեամբ երիտասարդ գիտունը մեծ քայլ մ'առնուլ տուած է մաթէմատիկական գիտութեան»։ Հետեւապէս, Պ. Մէյեր «բացառիկ Տոքթոր» հռչակեցաւ։ Այժմէն հետաքրքրաշարժն եղան է տակաւին։— Այս հանճարեղ երիտասարդ ի ծնէ կոյր է, և մատին ծայրերը միայն գործածելով կարդալ սովրած էր։

ՆՈՐ ՄՐՑՈՒՄ։— Գերմանք և Աւստրիացիք այնքան կը սիրեն զիրար որ իրարու հետ մրցման ելնելու արատաւոր փափաք մը կը զգան։ Մէկ երկու ամիս առաջ ձիաւորներու մրցում մը կատարուած էր Պերլինի և Վիեննայի միջեւ, ուր յաղթանակն աւստրիացի ձիաւորներուն մնաց։ Թէպէտ այս մրցում աւտարեհանդարական հեծելազօրաց տակարութեան վրայ Գերմանաց կարծիքը ցրելէն զատ ուրիշ նպաստաւոր հետեւանք չունեցաւ [illegible] տպաւորութիւն թողուց, զի հեծեալք իրենց ձիերը չարաչար յոգնեցնելով՝ անոնց մէկ մասին մահուան կամ կաղացման պատճառ եղան, բայց Գերմանք և Աւստրիացիք նորէն մրցման կ'ուզեն ելնել, այս անգամ ոտքով երթալու պայմանաւ։ Վիեննայի մէջ արդէն հարիւր տասն անձինք գտնուած են որք կը յօժարին հետիոտն Պերլին երթալ։ Կը հաշուուի թէ քաղաքներու մեծագոյն մասն իւր 12 օրուան պէտք պիտի ունենայ Վիեննայէ Պերլին հասնելու համար, և ամենէն քաջոսն մրցակիցք լինն օրէն առաջ չպիտի հասնին։ Տասն և վեց օրէն պակաս միջոցի մէջ Պերլին հասնողներն արձանեայ շքադրամ մը պիտի ընդունին։ Վիեննացիք կը սպասեն Պերլինցւոց պատասխանին։

Ի ՌՈՒՍԻԱ տակաւին թշուառութեան լուրերը չվերջացան։ Խերսոնի կուսակալութիւնն, որ անցեալ տարի այնքան տառապեցաւ սովէն, այս ձրմեռ ալ ահռելի սովու մը ամեն նշանները կը ցուցնէ։ Գիւղացիք կերեր են իրենց ոչխարներն ու կովերն, ու մինչեւ իսկ ձիերը, թէ զանոնք և թէ զիրենք սովամահէ կորնչելէ փրկելու համար։ Զի խնդճ կենդանիներուն ալ խոտ կը պակսի, օրով, ինչպէս անցեալ օր կը նշանակէինք, այն կողմերն և Յարեւմտեան Ռուսիա շատ տեղեր կենդանեաց դիւնը շատ կոտրած է, և ոչինչ գներով ձիեր, կովեր, եզներ և գոմէշներ կը ծախուին։ Զարեւիչին նախագահութեան ներքեւ գտնուող սովելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովը փութաց իբրեւ առաջին օգնութիւն 100,000 ռուպլ ղրկեց ի Խերսոն։

ԶԻՆՈՒ ԿԱՅԱՐՈՒՄԷՆ իւր պատուակալ տիկիններէն հինգը՝ բազմաթիւ պաշտօնեայներու ընկերակցութեամբ՝ ղրկեց Պերլին, ուր երկար ժամանակ պիտի մնան, գերմաներէն սովրելու և մանաւանդ գերմանական Արքունեաց կեանքին ու սովորոյթներուն տեղեկանալու համար, զոր Կայսրուհին կ'ուզէ հաստատել Բէքինի Արքունեաց մէջ։

ՊՈՒԽԱՐԱՅԻ ԷՄԻՐ Սէյֆ Ապտուլլահ իւր նախարարներով և հետեւորդներով անցեալ հինգշաբթի մեկնեցաւ Թեոդոսիոպուլկէ դէպ ի Սիսիֆէրոպոլ։ Ի սկզբան կարգադրուած էր որ Օրէլ շոգենաւով Պաթում անցնի։ Բայց Էմիրը ծովային ճամբորդութենէ կը խորշի, և ի վերջոյ որոշեց երկարել իւր ճամբայն՝ շոգեկառք նստելով։ Քանի մը օր մնալէ յետոյ ի Պաղչէ-Սերայ, Խրմիս Թաթար Խաներուն նախկին մայրաքաղաքն ի Խրիմ, Էմիրն ետեւ պիտի անցնի, և յետոյ կաւկասեան երկաթուղով Պաքու պիտի գառնար, անկէ կեդր. Ասիա։ բայց նոր ղրոցի մը նայելով, ի խնդրոյ կառավարութեան, պիտի կենայ եղեր ի Խրիմ։

Ի ԼՈՆՏՈՆ, միջին հաշուով տարին 182 օր կ'անձրեւէ։

— ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉՈՑ Ընկերութիւնն Անգլիոյ՝ ամեն օր դուրս կը ղրկէ այնքան Աստուածաշունչ, Նոր Կտակարան եւ Ս. [illegible] օրական չափը քսան տակառաչափէ պակաս չի գար։ (Մէկ տակառաչափ՝ 20 կենդինար)

—ՓԱՍՏԱՐԱՆԵՐ բարեկիցիկ դասակարգ մ'են Անգլիոյ մէջ մնացեալ։ Անցեալ տարի Անգլիոյ մէջ մեռնող փաստարանները 29 անձինք ընդ ամենայն երկու միլիոն ոսկւոյ չափ հարստութիւն մը թողուցին, որ ըսել է՝ մարդ գլուխ իբրեւ 70,000 ոսկի։

—ԱՄՍԹԵՐԴԱՄՅԻ 11 տարեկան աղջիկ մը անգլիացի վարժուհի մ'ունի, որ փերէրս իւր մէկ թերութեան համար իբրեւ պատիժ պարտ դրաւ որ Եւրոպոյ քարտէս մը գծէ։ Աշակերտուհին փոխարինեց՝ Բրիտանեան կղզիներն Հոլանտոյ հպիւ կիսուն չափ ցուցնելով իւր չնչած քարտէսին վրայ։

—ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ձկնորսութեան եւս մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ։ Ֆրանսայի մէջ այս օրերս փորձուեցաւ ընդծովեայ ելեկտրական լուսոյ գործածումը՝ ձուկ բռնելու համար։ Զուկերը գունդագունդ եկան դիրուեցան փայլուն գունտին շուրջ, ու դիւրաւ բռնուեցան։ Այս գիւտ պիտի ընդհանրացուի։

—ԱՂԲԱՍԱԽՆԱՄ հաստատութիւնք Անգլիոյ մէջ երբեմն հետաքրքրաշարժ պայմաններ կը դնեն այն մարդոց վրայ որոց նպաստ կուտան աղքատաց Աչխատանոցներէն դուրս։ Հոլ քաղաքին աղքատախնամ վարչութիւնը ժամանակ մը յառաջ անկար ծերունոյ մը առանին նպաստ յատկացուցած էր, պայմանաւ որ. շաբաթն անգամ մը Աչխատանոցը գայ և բաղնիք մտնէ մաքրուելու։ Ծերունին հաւատարմապէս ի գործ կը դնէ այս պայման, որով առաջուընէ աւելի մաքուր և առողջ է։

—ԱՄՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՅԹՔ։— Խաղաղականի մէջ Անգլ. Պորնեայի կառավարիչը վերջերս այցելութիւն մ'ըրաւ Պանկուէ կղզին, որոյ բնիկները պարկեշտ, վստահելի և աշխատասէր ցեղ մ'են։ Ասոնց ամուսնական արարողութիւնն է՝ փեսայացուին ազգին վրայէն բարակ ճեղքով մը կաթիլ մը արիւն հանել, և այս արիւնը պատուաստել հարսնցու աղջկան ազգին վրայ, ուր եւս բարակ ճեղք մը կը բանան այս նպատակաւ։

—ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒՆ իրենց ընտանեաց հագուստները կարկեալ յատկապէս դա կը տրուի Սթրազբուրկի մէջ հանրային ծախքով, 1884ին հաստատուած կանոնի մը համեմատ։ Այս կարկտանին պէտք եղած նիւթերն եւս ի հարկին քաղաքային վարչութիւնն ինք կուտայ։ Նախակրթարանաց վարժուհիք շաբաթը մէկ օր այս բանը կը սովրեցնեն։ Աշակերտուհեաց թիւն ի սկզբան քան էր, և հիմա հազարէն աւելի է։ Տարեկան ծախքը քաղաքին համար 150—200 ոսկին չանցնիր։ Մէկ տարւոյ մէջ 600 աղջիկներ իրենց ընտանեաց վերաբերեալ 9,000 հագուստ կարկտեր նորոգեր են։

ԼԷՍԼԻՈ ԵՒ ԱԿԱԴԵՄԻԱ։—Բանաստեղծութեան պատժոյն դատապարտուող Ակադեմականք իրենց ամբոխէն կը զբրկուին, որպէս և Պատուոյ Լեգէոնի պատուանշանէն։ Բայց Ֆրանսական Ակադեմիան որոշեց իւր անդամոց ցուցակէն չջնջել Լէսլիէյի անունը։ Միայն Ակադեմիոյ կանոնագրոյն այն յօդուածն ի գործ պիտի դրուի իրեն նկատմամբ, որ կը տրամադրէ թէ Ակադեմիոյ անդամ մը որ տարի մը չի մասնակցիր իւր ատաստանեակներ՝ ամբոխէն հրաժարած կը համարուի։

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ պահպանողականք հաղիւ մէկ ամսոյ միջոցին երկրորդ ամբոխ մը կորուսին։ Ի Հէքսհամ կլասթոնեան ընտրելին 446 քուէի մեծամասնութեամբ ընտրեցաւ ընդդէմ միութենական ընտրելոյն։ Վերջին ընտրութեան մէջ, պահպանողականք 82 քուէ մեծամասնութիւն ունէին այս շրջանակին մէջ։

Պ. ԿԼԱՍԹՈՆԻ ծրագիրը ապեալ բաշխուեցաւ երեսփոխաններուն։ Տպագրական 30 մեծ էջ գրաւած է, և բաղկացեալ է 40 յօդուածէ և եօթն յաւելուածական տրամադրութիւններէ։ Բոլոր ծրագրոյն, հաստատելի խորհրդարանն իրաւունք պիտի չունենայ օրէնք դնելու ո՛և է դատանութեան կամ յարանուանութեան կրօնական դասակարգութեան վրայ, որպէս զի բողոքական և կաթոլիկ դատանութեանց միջեւ խնդիր չծագի։ Թղթատարական խնայողական արկղներն եւս իրանական նոր պաշտօնէութեան հսկողութեան

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (77)

Է. ԴՈՒՇՈՒՄ ԵՒ Է. ԼԻՏԼԸ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍՊԱՏԱԼՆԱՑ

Դիւրաւ գուշակած էր թէ տարօրինակ բան մը կ'անցնէր Կասթոնին և Սիսդային միջեւ։ Մանկամարդ կնոջ ծառայութեանը գտնուելէն ի վեր երկու անգամ միայն կոմսն ապարանին մէջ անցուցած էր գիշերը։ բայց նշմարած էր թէ երիտասարդը քաշուած էր առանձին սենեակ մը, որ Սիսդան սենեակէն բաժնուած էր շատ մը ուրիշ կղզուած սենեակներով և թէ մանկամարդ կինը, հիւանդութեան պատրուակով, ձէնին իր քովը պառկեցուցած էր։

Մնաց որ, այդ երկու օրերը Կասթոն գլորելու ատիճան գինով էր։

Սակայն, որքան ալ անհեթեթ ըլլար այս կենցաղավարութիւն, Էլիզապէթ ամենեւին չէր կռահեր ճշմարտութիւնը։ Կոմսին խոստովանութեանը պէտք ունեցաւ համոզուելու համար թէ Սիսդա, կամ լաւ եւս Լուիզ Մոպէր, հակառակ արտաքին երեւոյթին, այնքան մաքուր էր որքան այն օրն յորում ինքն անձամբ մտցուցած էր զայն կառքին մէջ ուր կը սպասէր Կասթոն։

Այս զարմանալի յայտնութիւն բարձր գաղափար մը տուաւ իրեն տիրուհիին նը-կատմամբ, բայց աւելի եւս ատստկացուց իր զայրոյթը, գրեթէ ատելութիւնը զոր կը տածէր անոր դէմ։

Տակաւին առանց գիտնալու թէ Կասթոն ի՞նչ պիտի խնդրէր իրմէ, բոլորովին պատրաստ զգաց ինքզինքն անոր օգնելու։ Կը տեսնէր որ վրէժ մը կար առնելիք։ Լուիզ Մոպէր վիրաւորած էր զինքն իր հրպարտութեամբն ու արհամարհանքովը։ Ինքն ալ կուզէր տեսնել այս եղական առաքինութեան յաղթուիլը, խորտակուիլը, ստորնանալը։

—Այսպէս, յարեց ջանալով կարդալ Կասթոնին սիրտին խորը, կոյս է ան, ինչպէս կ'ըսեն բանաստեղծները։

—Այո, պատասխանեց կոմսը խուլ ձայնով։

—Եւ մաքո՞ւր։

—Այո, պատասխանեց նորէն երիտասարդը։

—Ուրեմն, պարոն կոմս, թոյլ տուէք որ բոլոր միտքս յայտնեմ ձեզ։

—Խօսէ։

—Կամ այն է որ մարմարէ է...

—Հարիւր անգամ իւր աչուքներն հակառակն ըսած են ինձ։

—Պարոն կոմս, այդ մասին կնոջ մը աչուքները օրեռալի ճշմարիտ զարդեր են։ հաւատ ընծայելու չէ անոնց։

—Լմնցուր խօսքդ։

—Ըսի։ կամ այն է որ մարմարէ է... կը յաւելուամ։ կամ այն է որ ուրիշ մը կը սիրէ։

—Շատ անգամ այդ գաղափարն ունեցայ, յարեց Կասթոն հրացայտ աչքով, բռունցքը պրկած։ բայց մէկը չի տեսներ և չընդունիր։

—Ապահո՞վ էք։

—Բա՞ն մը գիտես։ Խօսէ։ Օ՛հ, եթէ այդ ատիճան խաղալիկ եղած է՛մ...

Այս վերջին բառերն արտասանելու հրամանէն հասկցաւ Էլիզապէթ թէ Ռոսթան կոմսը դիւրաւ Օթելլօ մը պիտի ըլլար։ Վախցաւ։

—Ոչ, Պարոն կոմս, պատասխանեց աչխուժով, բան մը չեմ գիտեր։

—Սխդան չի սիրեր դիս, յարեց երիտասարդը, համոզուած եմ։ բայց ուրիշ մէկն ալ չի սիրեր։

—Ուրեմն, պարոն կոմս, եթէ մարմարէ չէ, եթէ մէկը չի սիրեր, դուք...

—Ե՞ս։

—Դժուար է ըսելը... յարգանքը...

—Մէկդի թող յարգանքդ և խօսէ։ Օ՛հ, ի՞նչ եմ... ապուշ մը՝ այնպէս չէ՞։

Վերակացուհին հաստատական նշան մը ըրաւ։

—Արդարեւ գիտե՛մ ատիկա, գոչեց Կասթոն տեսակ մը կատաղութեամբ։ այո, էն գէշ տեսակէն ապուշ մըն եմ, զոր մատով կը ցուցունեն արդէն... բայց ա՛լ չեմ ուզեր ըլլալ։

—Ապրի՛ս, առանկ խօսելու է։

—Եւ ասոր համար, քեզի վստահած եմ։

—Ի՞նչ կրնամ ընել։

—Պէտք է որ վազն իմս ըլլայ ան...

—Իմ ուզածս ալ այդ է, բայց...

—Մտիկ ըրէ։ վազը Իդալիէն թատրոնը պիտի երթանք։ ետ պիտի բերեմ զայն...

—Եւ նորէն պիտի ճամբէ ձեզ...

—Ըսածիդ պէս պիտի ճամբէ դիս։

—Եւ դուք պիտի երթա՞ք։

—Պիտի երթամ։

—Ինչպէս միշտ։

—Այո, բայց փոխանակ տուն դառնալու, պիտի սպասեմ կառքիս մէջ որպէս զի Էլիզապէթ գայ բանայ դուռը։

—Բանալի մը չունի՞ք։

—Ունիմ բանալի մը։ բայց ամեն իրիկուն Սիսդա պտոյտ մը կ'ընէ, բերդի մը հրամանատարին պէս, և նիգ մը կը հրէ որով բանալիս բանի մը չի ծառայեր։

—Այնպէս մը պիտի կարգադրուի, պարոն կոմս, որ նենգը ետ քաշուի։

—Լաւ։

—Հասկցածիս նայելով, իր քունին վրայ կը վստահիք։

—Այո։

—Եւ եթէ չը քնանա՞ց։

—Պիտի քնանայ։

—Շատ աղէկ։ բայց քունը շատ թեթեւ է։ ամենափոքր չչուկէն կ'արթննայ։

—Գիտեմ այդ։

—ԷՀ՝ ուրեմն։

—Չպիտի արթննայ։

Այս բառերն ըսելով, Կասթոն Էլիզապէթին ձեռքը դրաւ փոքր սրուակ մը՝ հազար ֆրանքնոց պանքնոթի մը մէջ փաթթուած։

—Ասիկա ծանր բան է, պարոն կոմս, բաւ կինը, և չեմ գիտեր թէ պարտաւո՞ր եմ...

—Վազը չէ միւս օր կրկինը պիտի ստանաս։

—Պարոն կոմսը չի հակնար միտքս։

—Ինչհարութիւնն՞ը պիտի ունենաս։

—Ոչ, վանդի ես անոնցմէ եմ որք կ'ըսեն։ «Գործ մը գլուխս հանել ուզողը միջոցներն աչք առնելու է։»

—Լա՛ւ ուրեմն, յի՞ծոյ։

—Տիրուհիս կրնայ բողոք բառնալ։

—Որո՞ւ։

—Ընդհանուր դատախազին։

—Ինչ՛ինդ, ըսաւ Կասթոն ուսերը բարձրացուցեալ։ Նախ, երբ անիկա արթննայ իմ բաղուկներուս մէջ, պէտք է որ ինքն ալ համակերպի։

—Շիտակ է։

—Եւ յետոյ, պատճառ կին մը ո՞ր դատաւորն պիտի հաւատացուցեր թէ «գձուձ ոճրի» մը առարկայ եղած է, ինչպէս կ'ըսեն դատաւորները, անոր կողմէ որ իրեն տուած է ապարան մը, ադամանդներ, կառք մը, ձիեր։

Եւ Կասթոն հեգնօրէն կը խնդար։

—Այդ ամենը ճշմարիտ է և շիտակ, յարեց Էլիզապէթ, բայց ես պիտի վճռտուիմ... տեղս աղէկ է...

—Տիրուհիդ բան մը չպիտի գտնայ։

Վերակացուհին գլուխն երերցուց։

—Մնաց որ, եթէ քեզի ճամբէ, փոխարէնը պիտի հատուցանեմ քեզ։

—Պարոն կոմսն ամեն բանի պատասխան ունի։

—Այսպէս, որոշուեցա՞ւ։

—Այո։

—Ի՞նչպէս պիտի ընես։

—Գործը դիւրին չէ։ Միշտ ձէնին կը պատրաստէ տիկինին թէյը և կ'օգնէ անոր պառկելուն։

—Ուրեմն պէտք է որ ձէնին հիւանդանայ։

—Բնականաբար։

Ցետոյ, սրուակը ցուցունելով։

—Բանի՞ կաթիլ դնելու է, հարցուց։

—Զուրի գաւաթի մէջ հինգ կաթիլ կը բաւեն կապարի պէս ծանր բուն մը յառաջ բերելու համար։

—Եւ վտանգ չի՞ պատահիր։

—Ամենեւին, եթէ չափը չեռապատկուի։ խոհեմ եղիր։

—Հանդարտ եղէք, դիւխս տէրն եմ։

Կասթոն սարսռաց։ Միտքը բերաւ թէ թշուառական կինը կրնար սխալիլ։ Օ՛հ, եթէ փոխանակ քունի մա՛հ լեցուներ...

Պահ մը մտադրեց եւ առնել սրուակը և հրաժարիլ իր նպատակէն։ բայց տրիփն յաղթեց իր խոհեմութեանը։

Թերեւս միայն ոճրին գաղափարը չէր որ սոսկում ազդած էր Կասթոնին, Սիսդան կոծանցնելու վախը մեծ տեղ մը գրաւած ըլլալու էր իր սոսկումին մէջ։

Էլիզապէթ թողուց զայն և փութաց տիրուհիին քով դառնալ, որպէս զի պատրաստուի խղճմտօրէն չահելու իր ստակը։

Սիսդայի վրայ իր գրգռալի հոդածութիւնները բազմապատկեց։ փայփայանքներով լեցուց զայն եւ, առաջին անգամն ըլլալով, կոմսին դէմ անոր տածած զգացումներուն մասնակից ըլլալ կեղծեց։

(Շարունակելի)

տակ պիտի գտնուին քոյր-կղզոյն մէջ։ Մեծին Բրիտանիոյ և Իռլանդայի մէջ եւս եղմտական կարգադրութիւնք պիտի վերաքննուին ամեն 15 տարին անգամ մը, որպէս զի քոյր կղզին ճշդիւ իւր բարգաւաճութեան և հարստութեան չափուն համեմատ մասնակցի Տէրութեան ընդհանրական ծախուց։

Ի ՀՌՈՄ։ — Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքն որպ Հռոմ երթալը ծանուցեր էինք, Պապին ներկայանալով, բանախօսութեամբ մը յայտներ է թէ կաթոլիկ հպատակները չատ բարեբաստիկ կ'ապրին ընդ հովանաւ Վեհ. Սուլթան Ապտ-իլ-Համիտի, որ կրօնային պաշտամանց ամեն ազատութիւն կը շնորհէ, առ որ Պապը պատասխաներ է, շնորհակալութիւն յայտնելով Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ ցոյց տրուած հովանաւորութեան համար։

ԶԱՐՆ Ուքգրով մը ներում շնորհեց այն ամեն բանտարկեալց որք մահուան դատապարտուած էին՝ հնտպտի համաձարակին ժամանակ յԱժտերիան խռովութեանց մասնակցելուն համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովը ի նիստ գումարուեցաւ Երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ Նախագահութեամբ Ամին Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վահէ Մաքսուտ Սիմոն պէյի։ Ժողովը զբաղեցաւ ազգ. վարժարանաց արտօնագրի խնդրոյն ինչպէս նաև ուրիշ յարաբերական խնդիրներով։

Տնտեսական խորհուրդն իր չաբաթական նիստը գումարելով երէկի խորհրդարանի Ղալաթիոյ, ի միջի այլոց զբաղեցաւ Եէնիգիւղի եկեղեցւոյ սեպհական կալուածական, Մայր եկեղեցւոյ և Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ կտակային և Ազգ. Հիւանդանոցի ու կեդրոնական վարժարանի վերաբերեալ հաշուական խնդիրներով։

Յաջորդ նիստը գիտարի յառաջիկայ չորեքշաբթի օր ի Ղալաթիա։

Կրօսուի թէ Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան, որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուի, առժամայ հրաժարական տուած է իր առաջնորդական պաշտօնէն և խնդրած է որ պատրիարքական կամ առաջնորդական փոխանորդ մը զրկուի ի Պրուսա, մինչեւ իր ապաքինումը։

[illegible] տօնը յինելով Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տէր Գաբրիել Ծ. վարդապետ Ճէվահիրճեան ըստ վաղեմի սովորութեան ու հրաւիրանաց Նորընտիր Դպրաց Դասու, հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել թաղիս Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն մէջ և յաւարտ Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի վանն հոգւոյ բարեյիշատակ հիմնադրին և ի Տէր հանգուցեալ դպրաց։

Ի Դիմաց դպրաց դասու
Դպրապետ
Կ. ՏԷՐ ՍՏԵՓԱՆՈՍԵԱՆ

10 փետրուար 1893
Սամաթիա 465

Կը խնդրենք մեր բոլոր Ազգակիցներէն ու աշխատակիցներէն որ հրատարակութեան համար զրկուած յօդուածներն ու նամակները գրին մէկ երեսին վրայ միայն զրեն, տպարանական դիւրութեան համար։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ Ի ԳԱՏԸՔԷՕՅ

Հրդեհն աղետալի ոգին Երէկ գիշեր կը թեւածէր Պոլսոյ մժնոյտրանի մէջ հարաւային սառակաչունչ հովէն վարեալ և պահ մը կանգ առնելէ ետք ի Վանիքէօյ և ի Գանտիլլի, յանկարծ ցատքեց ի Գատրքէօյ, որուն մաքուր հանդարտիկ փոչոցներն այս առուտու ազեկաուր տեսարան մը կը ներկայացնէին՝ իրենց զարդագեղ տուներէն մերկացած։ Գիշերուան ժամը վեց ու կէսին առեները, Բիզա փաշա պահականոցին ետեւի փողոցը գտնուող յոյն դերձակուհիի մը տունէն յանկարծ բոց մը դուրս ժայթքեց, աւանդական կրնչոյնէն յառաջ եկած։ Հովը, որ մոլեգնօրէն կը փչէր, կայծակի արագութեամբ մերձակայ տուներուն հաղորդեց բոցերն, որք ալ սկսան յառաջ քաշել անսանձ վազքով իրենց ճամբուն վրայ եղած տունները հրդեհելով, կործանելով։ Մօտալի երկար պողոտան, վերուստ ի վայր, բոցերու մէջ կը տապակէր։ Հրդեհին անդգրում յառաջացումին առաջքն առնելու համար գերմարդկային ճիգեր կը թափէին ամեն կողմէ վազող եկող մարդիկ, բայց ինչ կրնային ընել կատաղի տարրին դէմ. ջո՛ւր չիկար, ջուր կ'աղաղակէին ամեն կողմէ։ Ցանկարծ հրդեհին բոցերը շեղեցան իրենց ուղղութենէն և մոլեգին ուժգնութեամբ դիմեցին Զարքքճի փողոցին կողմն, ուր ընդհանրապէս փայտէն հին տուներ կը գտնուին։ Մեծ բարբաքաութիւն մը եղաւ սոյն փողոցին վերեւը գտնուող աղբիւր մը, զոր շինել տուած էր Հիւանի փաշա և որուն ծորակներն ինքն անձամբ կոտրել տուաւ և ջուրն սկսաւ յորդառատ վազել ու փողոցն ողողել։ Ահա այդ բարերար աղբիւրը գրեթէ պատճառ եղաւ որ հրդեհին այդ ճիւղը կանգ առնէ հոդ։

Ծովին սաստիկ պեկոծութեան պատճառով՝ շոգենաւեր չէին կրնար բանիլ միայն ժամը 10ին թիւ 10 շոգենաւն յանդգնեցաւ հինգ ջրհան փոխադրելի Դարդանէլ։ Գերմարդկային ճիգերով վրկուեցաւ Արամեան վարժարանն, որուն աչակերտներն եկած էին ազատել իրենց սիրելի կրթարանը։ Սակայն նոյն բախտը չունեցաւ Ցունաց վարժարանը, որ, հակառակ եղած ջանքերուն, հրոյ ճարակ եղաւ։

Կայս. թիկնապահ Ֆուատ փաշա որ Սկիւտար կը բնակէր, անմիջապէս հրդեհին վայրը փութացած է և պէտք եղած հրամանները տուած։

Վսեմ. Աբիկ էֆէնտի Ունճեան, որուն բնակարանը չատ մօտ էր հրդեհին, անպատմելի ջանք և դրամ չռայլեց և մինչեւ ետքը հսկեց՝ հրդեհին յառաջխաղացումը արգիլելու համար։

Առտուան ժամը 1 ին հրդեհն յոգնած պարտասած էր իր գործած աւերներէն և իր ջունչն առած էր Հայոց եկեղեցիին մօտերն։

Հրդեհին մեկ տարօրինակ քմահաճոյքովը, բոցերը խնայած էին իրենց ճամբուն վրայ գտնուած կարգ մը ցանցառ տուներու անոնց վրայէն անցնելով և նորէն շարունակելով իրենց կոտրածը։ Վերի կողմէն, այսինքն Զարքքճի թաղէն, կրակը հասած է մինչեւ յունաց գերեզմանատունն։

Հրդեհը կայծակի արագութեամբ տարածուած ըլլալուն, չատեր հագիւ ժամանակ ունեցած էին՝ իրենց քունէն ընդոստ արթննալով՝ դուրս նետուիլ, առանց կարենալ բան մը ազատելու։

Վեհ. Սուլթանն իմանալով այս աղետալի հրդեհը, բարեհաճած է անմիջապէս հրամայել որ այրուողներուն մէկ ցուցակը պատրաստուի և իրեն մատուցուի, և պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուին, հաց, ուտեստ, վրան, վերմակ և այլ անհրաժեշտ պիտոյքներ բաշխուելու համար դժբախտ հրկիզեալներուն։

Թագին աղքատախնամ ընկերութիւնն այս առտու իսկ փութաց ուտեստ բաշխել հրկիզեալ աղքատներուն։

Սոսկալի հրդեհն աւելի քան երկու հարիւր տուներ, մեծաւ մասամբ փայտաշէն և փոքր մասամբ քարուկիր, այրեց կրծանեց, երկար չաղի մը վրայ աւերակներու տխուր հետք մը ձգելով։ Տունելու մեծագոյն մասը հայեր կը բնակէին, մաս մը յոյներ, իսկ փոքր մաս մըն ալ թուրքեր։ Հրկիզեալ [illegible] Սարգիս էֆ. Կիւլպէնկեանի, Գրիգոր էֆ. Զօհրապի, Գասնիկ էֆ. Ֆրնաղբեանի, Մուրատեանց, Խոնջէկիւլեանց, Յակոբ էֆէնտի Թաշճեանի, Գալոյեան Մարտիկ էֆ. ի, Թագւորեանց, Մինաս էֆ. Ծալեանի, Տ. Եղնիկ Վարդ. Գարիարճեանի, Տ. Խոսրով քահանայի, և այլ բազմաթիւ ազգայնոց տուներն որք հրոյ ճարակ եղած են, հանդերձ կարասեօք։

Այս առաւօտ կարիւ չեղաւ ճիշդ տեղեկութիւններ առնուլ ապահովագրութեանց մասին։ Հրկիզեալ տուներու մեծ մասն ապահովագրեալ էին կարասեօք կամ առանց կարասիքի։

Մաչի համակրելի խմբագրապետին բնակած տունէն, որ այրուածներուն մէջ կը գտնուի, կարելի չէ եղած ոչ մէկ կարասի ազատել։ Տարօրինակ զուգադիպութեամբ մը, Զօհրապ էֆէնտի՝ որ հինգ տարիէ հետէ կ'ապահովագրէր իր կարասիներն, երկու ամսէ ի վեր իր ապահովագրութիւնը չէր նորոգած։

Վնասք 150-200 հազար ոսկոյ չափ։

Նորագոյն մանրամասնութիւնք վաղուան թուով։

Անորոշ զուրկեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ։ — Անառաջ, հանքայ և երկրագործութեան նախարարութեան Մէջթուպճի անուանեցաւ Հանրային պարտուց վարչութեան թղթակցութեանց գիւանի քարտուղարներէն Ապտիլլահիթի էֆէնտի։

Սալիսէի ատենեան որուեցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաշուական գիւանի քարտուղարներէն Խամայիլ ու Հիսէյին էֆէնտիներու և Փարոսներու վարչութեան տուրքերու գիւանին տնօրէն Թօքալի էֆէնտի։

Բալիսի ատենեան՝ Կէլիպոլուի հեռագրական ու թղթատարական տնօրէն Սամի էֆէնտիի, պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովոյ առաջին քարտուղարի օգնական Ահմէտ Հիճազի պէյի, Սրբերգի գաւառին թղթակցութեանց տնօրէն Ապտիւլմէճիտ էֆէնտիի, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաշուական գիւանի քարտուղարներէն Մահմուտ պէյի և Երկրագործական Դրամատան ընդհանուր մայր հաշոյ քարտուղար Այի էֆէնտիի։

Խամիսէի ատենեան՝ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան առեւտրական վարչութեան քարտուղարներէն Բէքմալ պէյի, հաշուական գիւանի քարտուղարներէն Օսման պէյի, Երկրագործական Դրամատան քարտուղարներէն Ռէշատ ու Շեվքեթ պէյերու, թղթակցութեանց գիւանի քարտուղարներէն Խամիլլ պէյի, Երկրագործական Դրամատան հաշուական գիւանի քարտուղարներէն Պէրպերեան էֆէնտիի ու Նիհման էֆէնտիի, նոյն Դրամատան թղթակցութեանց գիւանի քարտուղարներէն Ասրմ էֆէնտիի, Պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովոյ գիւանին քարտուղարներէն Արիֆ էֆէնտիի, Թիրէպօլրի թաղապետութեան նախագահ Զահիտատէ Ահմէտ էֆէնտի, Սերասթիոյ նահանգին Իտարէի ժողովոյ երկրորդ քարտուղար Մէհմէտ Թեվֆիք էֆէնտիի և Պիզի գաւառին ոստիկանապետ Իպրահիմ Պէհճէթ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Շիքակոյի օսմանեան պատուակալ նախկին հիւպատոս Պ. Թաալ Հանրօթէէնի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Այասլոյի նահանգին կրթական տնօրէն Լիմուլլահ էֆէնտիի, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաշուական գիւանի առեւտրական ճիւղին դեր-տնօրէն Խուլուսի էֆէնտիի և Երկրագործական Դրամատան հաշուական գիւանին դեր-տնօրէն Միհրան էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան օտար թղթակցութեանց թարգմանութեան սենեկի քարտուղարներէն Գարեգին էֆէնտիի և Պրուսայի նահանգին երկրագործական գիւանի տնօրէն Սինիկ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Շեֆգաֆա՝ Սէլանիկ-Տէտէ Աղաճի երկաթուղւոյն արտօնատէր Պ. Ռրնէ Պոտուի Կնոջ։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ։— Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ զբաղեցաւ ներքին գործոց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներով և իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

ԿԱԶՕ. ԾՆՈՐՀ։— Վեհ. Սուլթանն հարիւր ոսկի շնորհած է բաշխուելու համար Կարնոյ այն աղքատ ժողովրդեան, որք ձմեռուան սաստկութեան, այս տարուան երաշտութեան և հիւանդութեան պատճառաւ կարօտ վիճակի մը ենթարկուած են։

Էնկիրիի նահանգին պաշտօնեայք, երեւելիք, վաճառականք և ժողովուրդն՝ Էնկիւրիի երկաթուղւոյ գիծը մինչեւ Կեսարիա երկարելուն համար շնորհակալութեան և երախտագիտութեան ուղերձ մը մատուցած են ի կայս. պալատ։

ԶԱՒԱԹԻՈՑ մաքսատան մէջ գործած զեղծումները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն որոշած է բերել այն պաշտօնեաներն որք նախապէս այդ մաքսատան մէջ պաշտօնավարած են և այժմ գաւառաց մէջ պաշտօնի կոչուած են։ Այսոնք հեռագրաւ հրաւիրուած են։

Սաաֆէ կ'լսիանայ թէ յանձնաժողովն իւր երէկի նստին մէջ որոշած է առժամեաբար պաշտօնէ դադրեցնել ներքին ապրանաց մաքսատան էմինիոնոպեկճիթի պէյը, Սանչիխոյ ֆոնտը Մարտիրոս էֆէնտին և Զալաթիոյ մաքսատան էմինիոնի օգնական Մանուկ էֆէնտին։ Այսոք երաշխաւորութեան տակ առնուած են։

—Մաքսային վերատեսչութիւնն ասկից առաջ որոշած էր որ Պոլսոյ կողմը գտնուող վաճառականք Եւրոպայէն բերուած իրենց ապրանքները Պոլսոյ օտար ապրանաց մաքսատունը հանեն։ Արդ, մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա տեղեկանալով որ Պոլսոյ վաճառականք Զալաթիոյ կողմը սենեակներ վարձելով՝ իբրեւ Զալաթիա հաստատեալ վաճառականներ իրենց ապրանքները Զալաթիոյ մաքսատունը կը հանեն, հրամայած է Զալաթիոյ մաքսատան փոխ-տնօրէն Ալի Ռիզա պէյի, որ այդ կարգի վաճառականաց ապրանքներն առանց ոնէ է գործողութիւն կատարելու Պոլսոյ մաքսատունը զրկել տայ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ։— Աշչէհիրէն մինչեւ Աֆիոն Գարահիսար երկաթուղի մը շինելու համար Պ. Նակէլմաքէրսի մենաշնորհ տուող կայս. Ֆերմանն երէկ յանձնուեցաւ Պ. Նակէլմաքէրսի փոխանորդ Պ. Թուքսաի։ Պայմանագրութիւնն ու յանձնառագիրն ստորագրուեցան Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թեվֆիք փաշայի ու Պ. Թուքսաի միջեւ և փոխանակուեցան։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղւոյ ընկերութիւնը մնագիր է Հայտար-Փաշէն մինչեւ Բէնտիք երկրորդ գիծ մը շինել, Հայտար-Փաշէն մինչեւ Բէնտիք գտնուած կայարաններու միջեւ երթեւեկող կառախմբոց թիւն աւելցնելու համար։ Պ. Քիւլման և այլք երկ մինչեւ Բէնտիք դնացին և երկրորդ գծին անցնելիք տեղերը աչքէ անցուցին։

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻՒ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ։— Երէկ, Բերայի Պատժ. Նախագատ ատենին առջեւ տեղի ունեցաւ Թէտէաքի, Մարօգօրատօ, Միխալ եւ Փրանչէսկօ ճարտարապետաց դատը։ Ասոնք, ինչպէս կը յիշուի, հրեայ վաճառական Արլան և Բինթօ էֆէնտիներուն ի Թէփէ-Պաշը կառուցանելիք չէնքին շինութիւնը ստանձնած էին, սակայն ճարտարապետական օրինաց հակառակ վարուած ըլլալնուն համար 1892 օգոստ. 21ի ուրբաթ օրը ստորնայարկի սիւներուն պատուանդանները կոտրտելով՝ չէնքը վերէն ի վար կործանեցաւ և իր բեկորներուն տակ թաղեց յանձնառու Եօրկին, ըստ նպէքիրը, գործաւոր Տիմիթրին և ուրիշ չորս անձինք։ 13 հոգի եւս վիրաւորուած էին։

Երէկի նիստին՝ դատարանը տմբաստանեալոց հարցաքննութեամբ զբաղեցաւ, որ տեւեց մինչեւ երեկոյեան ժամ 12։ Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ։

Երէկի դատավարութեան մանրամասնութիւնը կը հրատարակենք վաղուան թուով։

ՍԸՐ ԷՆՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ։— Լ. Հէրբէրտ կը հերքէ Անգլիոյ լրագրաց ոմանց հրատարակած այն լուր, թէ Սըր Էտկար Վինսընդ Հնդկաստանի խորհրդին անդամ պիտի ըլլայ, իբր եմբասական նախարար։ Նոյնպէս անհիմն է այն զրոյցը, թէ Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէնը Մ. ԺԱՆԷԼ դրամական վարչական խորհուրդին նախագահութիւնը պիտի ստանձնէ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ։— Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկին անդամներուն ընտրութիւնը կատարուելով երէկ, ընտրուեցան Տեարք։

Ազարեան Արիստակէս էֆէնտի
Եէնիտիւնեա Տիմիթրաքի »
Գազանովա Ճորճաքի »
Սիւպայիզատէ Սիւլէյման պէյ
Պոյաճեան Յակոբ էֆէնտի
Մէհմէտ Ապուտ »
Պասմաճըզատէ Ֆրիտ պէյ
Կիւմիւշկերտան Տիգրան էֆէնտի
Պ. Թոմսըն։

ՁՊԵՌԸ։— Մաղնիսի ու Տէնիզլիի կողմերն եւս սաստիկ ձմեռ ըրած և առատ ձիւն տեղացած է։ Անցեալ շաբթու Տինարի երկաթուղին երկու օր չէ կրցեր երթեւեկել։ Զմիւռնիոյ ծովեզերաց վրայ նաւային ծանուցներ զատուած են։

Պաքրաէն կը գրեն թէ Դրզոլ Էրմաք գետը սառեր է, բան մը որ ցարդ տեսնուած չէր։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ։— Երեկ իրիկուն ժամ 10½ին ի Վանիքէօյ հրդեհ ծագելով ծովեզերեայ տուն մը այրեցաւ։ Ժամ 11ին ի Դանտիլլի քէօչք մը եւս այրեցաւ։

ՊԱՆՏՐՄԱՆԷՆ կը գրեն թէ քաղաքին մէջ կապուտ հաց և փողցաւ երեւան ելեր է տղայոց միջեւ։ Թաղապետական բժիշկին կողմէ տրուած տեղեկագրոյ մը վրայ՝ վարժարանք տասնեւհինգ օրուան համար փակուեր են։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութիւնը կը հաղորդէ մեզ թէ սխալ էր այն լուր, թէ քննիչներ պիտի նշանակուին գաւառաց համար։ Իրողութիւնն այն է որ այդ ճիւղի բարւոքման ձեռնարկուած և ներքին կանոնագիր մը պատրաստուած է, առանց սակայն որ և է պաշտօնէի յաւելման։

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿ։—Նախընթաց օր Բերայի Պիւյիւք-Տէրէսիի մէջ նորաձին մանուկ մը գտնուեցաւ պարկի կտորի մը մէջ դրուած։ Մանկիկը սառած էր։

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ԿԱՎՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՐՈՑ

Կալուածական Տրոց գանձման նը-կատմամբ հետեւեալ կանոնագիրը պատրաստուած է, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով։

ՅՕԳՈՒԱԾ Ա. — Կալուածական տուրքը երեք տեսակ է։ Առաջինը՝ բնակարանաց, երկրորդը՝ կալուածոց և երրորդը՝ պարապ գետիններու տուրք։

ՅՕԳ. Բ.—Իւրաքանչիւր անշարժ ստացուածոց տարեկան տուրքը երեք մասնավճարներով կը գանձուի, այսինքն Ա.ը՝ մարտէն մինչեւ յունիսի վերջը, Բ.ը՝ յուլիսէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը և երրորդը՝ նոյեմբերէն մինչեւ փետրվարի վերջը։ Տարւոյ մը տուրքն ամբողջովին կամ մասամբ մինչեւ նոյն տարւոյ փետրվարի վերջը չվճարողներ եթէ գտնուին, ասոնց նը-կատմամբ հետեւեալ տրամադրութիւնք ի գործ կը դրուին։

ՅՕԳ. Գ.—Տարին լրացած և նոյն տարւոյ տուրքը ամբողջովին չվճարուած անշարժ ստացուածքի մը համար՝ հաւաքիչք կը դիմեն անոր գտնուած թաղապետական շրջանակի տնօրէնին, որուն միջոցաւ ազդարարագիր մը կը զրկուի։ Կալուածատէրն այդ գիրը կ'ստորագրէ և իրեն տասնեւհինգ օր պայմանաժամ կը տրուի։ Յետոյ այդ պայմանաժամուն, եթէ կալուածատէրը իւր պարտքը չվճարէ երկրորդ ազդարարագիր մը կը զրկուի։ Երկրորդ անգամ ըլլալով տրուած տասնեւհինգ օրուան պայմանաժամէն յետոյ տուրքն եթէ նորէն չվճարուի, երրորդ ազդարարագիր մը եւս կը զրկուի։ Այս երրորդ ազդարարագիրն ալ եթէ մինչեւ մէկ չաբաթ անպատասխանի մնայ, յաջորդ յօդուածի տրամադրութիւնն ի գործ կը դրուի։ Կալուածատէրն եթէ այդ ազդարարագիրը չստորագրէ եւ կամ եթէ ինք ներկայ չգտնուի, բնակած թաղին իմամն ու մուխթարը պարտաւոր են այդ ազդարարագիրը կնքելով ընդունիլ՝ կալուածատիրոջ հաղորդելու համար։

ՅՕԳ. Դ.—Եթէ տուրքը անվճար մնացած անշարժ ստացուածքը բնակարան է, հետեւեալ տրամադրութիւնք ի գործ պիտի դրուին։ Գ. յօդուածի տրամադրութեանց համաձայն՝ կալուածատէր մը երրորդ ազդարարագրէն յետոյ եթէ կալուածատուրքը չվճարէ, յայնժամ իւր բնակած թաղին իմամն ու մուխթարը ոստիկանութեան պաշտօնէի մը հետ պարատիրոջ բնակարանը կերթան և հոն գտնուած կարասիներէն՝ իրեն ապրուստին բաւական եղող մնացեալ պիտոյքները, հագուստները, գործիքները, գիրքերը և գիտական հանդէսները մէկ կողմ թողով, զարդուց վերաբերեալ կարասիներն և այլ շարժուն գոյքերը՝ պարտուց համապատասխան քանակութեամբ՝ կ'առնուին և ամուրդի վաճառքի մէջ կը վաճառեն։ Վաճառուածն գոյացած արդիւնքէն՝ տուրքը՝ ծախքով հանդերձ կը գանձուի։ Այս գործողութիւնն կը կատարուի թաղապետական շրջանակաց տնօրէններու կողմէ կարգի պաշտօնէից միջոցաւ։

ՅՕԳ. Ե.—Եթէ տուրքն անվճար մնացած անշարժ ստացուածքը կալուած ըլլայ, յայնժամ կալուածատիրոջ դիմելու իրաւունքը պահելով հանդերձ, կալուածին վարձակալին կը դիմուի տուրքը գանձելու համար նոյն կալուածի վարձքէն։ Եթէ վարձակալը յայտարարէ թէ վարձքը կանխիկ վճարած է և եթէ իւր այդ յայտարարութիւնն ապացուցանող պայմանագիր մը կամ մուրհակ մը ցոյց տայ, յայնժամ թաղապետութիւնը ազդարարագիր մը ուղղելով վարձակալին՝ պարտաւոր կընէ զայն բանելիք վարձքէն վճարելու կալուածատուրքը։

ՅՕԳ. Զ.—Ի վաճառ հանուած կարասիներն ու զոյքերն եթէ բաւական չըլլան տրոց գումարը վճարելու և եթէ անշարժ ստացուածքի տիրոջ տանը մէջ կարասի ու զոյք չգտնուի, այն պարագային թաղապետութիւնը քննութիւններ կը կատարէ և երբ հաստատուի թէ պարտատէրն անկարող է իւր պարտքը վճարելու, յայնժամ պարտուց գանձումը կը յետաձգուի մինչեւ որ պարտատէրը զայն վճարելու կարող վիճակի մէջ գտնուի։

ՅՕԳ. Է.—Անշարժ ստացուածքի տէր եղող այն անձինք, որք կառավարական արկղերէն ամսաթոշակ ունին, եթէ փափաքին կրնան կալուածական տուրքէ իրենց ունեցած պարտքը իրենց ամսաթոշակով հաշուակցիլ։ Ամուսին, կին, հայր, մայր ու որդի կրնան՝ կալուածական տուրքէ ունեցած պարտքերնին իրարու ամսաթոշակներով հաշուակցիլ։

ՅՕԳ. Ը.—Մայրաքաղաքիս կալուածական տրոց ընդհանուր գումարին հարիւրին վեցը վար պիտի դրուի իբրեւ գանձման ծախք։ Իւրաքանչիւր թաղի ընդարձակութեան և կալուածոց բանակութեան հաւասարմամբ հաւաքիչներ ու քննիչներ պիտի կարգուին, որոց պիտի յատկացուի այդ հարիւրին վեցը։ Այդ պաշտօնէից ընտրութեան եղանակը, պարտականութիւններն և իրենց տրուելիք վարձուց գումարը յատուկ հրահանգով մը պիտի սահմանուի։

ՅՕԳ. Թ.—Այս կանոնագիրը ի գործադրութեան պիտի դրուի յառաջիկայ նիսանական 1309 տարւոյ մարտի սկիզբէն։

ՅՕԳ. Ժ.—Այս կանոնագրոյ հրատարակութեան թուականէն սկսեալ՝ 19 մուհարրէմ 1304 թուականաւ հաստատեալ գանձման կանոնագրոյ մայրաքաղաքիս տրոց գանձման վերաբերեալ է. գլուխը ջնջուած է։

ՅՕԳ.—ԺԱ. — Սոյն կանոնագրոյ գործադրութիւնը յանձնուած է երկրական նախարարութեան։

ԱՌԺԱՄԵԱՑ ՅՕԳՈՒԱԾ

Մինչեւ երմական 1308 տարւոյ վերջը, նախորդ տարիներու կալուածական տուրքէն պարտք ունեցողներն եթէ մինչեւ 1309 տարւոյ դեկտեմբերի վերջը իրենց պարտքը չվճարեն կա՛մ մէկ անգամէն և կամ մասնավճարով, յայնժամ սոյն կանոնագրոյ տրամադրութեանց համաձայն պիտի գանձուի։

28 բէճէպ 1310
4 փետրվար 1308

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 21 Փետր.— Ֆրանսական արժեթղթոց տկարութեան պատճառ եղան այն զրոյցք որոց համեմատ խնայողական արկղները վերջին օրերս չատ դրամ տուեր են հասարակութեան։ Բայց մի քանի օրէ ի վեր կացութիւնը բարւոքեր է։

—Մերակոյտի հանրապետական խմբակները գումարուեցան, Մերակոյտի նախագահի ընտրութեան համար պատրաստութիւն կատարելու իրենց մէջ։ 151 քուէներէն 87ը ժիւլ Ֆէռիի վիճակեցան, 53ը Մանեէնի (տնօրէն Պանք տը Ֆրանսի)։ Հրապարակային քուէարկութիւնը (մասնակցութեամբ Ազգակոմիսաց) մի քանի օրէն պիտի ըլլայ։

ԱԹԷՆՔ, 22.— Այս գիշեր քանիցս երկրաշարժ եղաւ նորէն ի Զանդա, Բալամդա և Սպարտա։

ՀՌՈՄ։—Պապը թեթեւապէս հարբուխէ բռնուեցաւ։

ՎԻԵՆՆԱ։— Օսմ. դեսպան Զիհա պէյ երէկ երկրորդ անգամ ըլլալով երեկոյթ մը տուաւ, որուն Քանոքի կոմս ներկայ էր։

Վակտրան

ԶԱԼԱԹԻԱ, 11 Փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ½
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈՒՇՕՒԼՏ.

Երէկի երեկոյ զոյ. [Միաց. Դ. Սէրի]	24 26
Բերայի մէջ » »	— —
Առաւ. ստուգ. բացուելիցս » »	24 24
Սէս օրին » »	24 24½
Թղթադրամը Օսմանեան Երկ. երեկոյ	— —
» » ժամ հին	— —

ՀԵՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխանակութիւն	Սէրի	56 ½
»	»	33 ½
»	»	24 25

ԲԱՆԿԵՐՈՒՄԻ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Ռնզլ. Լր.	5 12
Քրէտի ժէնէրալ	» »	7 30
Պանք տը Ֆրանս.	» »	4 28
Կօս. Շանժ է վալէր	» »	4 25
Ռէմի	» »	16 24
Թրամուէյ	» »	592 ½
Բուսմէլիի երկաթուղի	Ֆր.	93 ½
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		68

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՒՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 22 Փետրուար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 05
» » 4½ %	105 75
Օսմանեան բօնսօվիտ Սէրի Դ.	22 40
Օսմ. մասս. արժեթուղթ	— —
Բրիսօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	93 37
» Ռիմիի բաժնեթուղթ	375 62
Պանք Օսմանի	592 18
Քրէտի Լիոնէ	775
Խասլիական Ռանթ 5 %	92 67
Եգիպտական միացեալ	502 81
Զէր Լոնտրայի վրայ	22 195
Օսմանիէ Օսմանեան բօնսօվիտ	385

ԼՈՆՏՈՆ, 22

Անգլ. բօնսօվիտ	98 ½
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 18
» » » Ա.	56 ½
» » » Բ.	33 ½
» » » Դ.	22 ½
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 ½
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆթան Լոն)	95 ½
Պանք Օսմանի	13 56
Այասլոյի երկաթուղի	17 ½
Խասլայի երկաթուղի	14 ½
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	99 ½
» առանձ. բրիմիէ մէճ. 1890	— —
Օսմանիյէ (փոխառ. Թրէյրոն)	104 50
Փոխանակում Ֆրան Փարիզի վրայ	25 362

ՎԻԵՆՆԱ, 22

Փոխանակում Ֆրան Լոնտոնի վրայ	121 65
» Փարիզի »	48 15
Օսմանեան Ռիմիի բաժնեթուղթ	176 75
» Երկաթուղի	50 30

ԲԵՐԼԻՆ, 22

Օսմանեան Երկաթուղի	92 80
Օսմ. Ռիմի	185 50
Փոխանակում Ֆրան Լոնտոնի վրայ	20 360
» Փարիզի »	80 95

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԲԱՐԻԶ, 1/13 Փետրվար

Անա բաւական ժամանակէ որ դաբաւէրիկ Բարիզոնը կը գտնուի՝ արդեօք գլուխ մուցած են թէ ոչ, չդիտեմ։ բայց կ'ուզեմ ինքզինքս ձեր մէջը ձրգել։

Որքա՛ն համեստութիւն, այնպէս չէ։ Ինչո՞ւ Պոլսեցւոց միտքը։ եռ ալ այդ հարցման կը սպասէի։ Վասն զի ես Պոլսեցի եմ և Պոլիսը ու Պոլսեցին կը սիրեմ։ ու կը փնտռեմ։

Ինչ սխալ գործեցի։ կը զգամ բիւրաւոր հարուածներ որք կը պատրաստուին խեղճ խելապատակս նուազելու։

Ռուսի վնասը։—Բա Բարիզ գայեր է տէ Սթամպուլը կը փընտռուէ, վայ զեղեկ վայ, մուլթխանա չօճուխ է, բանէ խապար չունի։

Նաբիզի սասնոյ մը։— Մենք ալ ատենօք ասանկ բանէր, բայց յետոյ տեսանք։ կեցիր քիչ մ'ալ ու քեզ հետ կը խօսիմ, ուխ, Բարիզ, Բարիզ, ո՞ւր ես։

Օրէորդ մը։—Ընութեան որոշումներն անքննելի են, ասանկ մարդիկը Բարիզ կ'երթան ու յետոյ ալ կը գանգատին։ Բարեկամք, աղօթեցեք որ ես ալ Բարիզ երթամ։

Ռուսի մը։—Պարա՛պ մարդ, կարծես Բարիզ գայեր է զուարճանալու։ Ա՛խ, ես երթայի եւ

հուն լուսով չրջապատեալ ապրելու, ինչպէս առ հասարակ Պոլսեցին։

Այդ բաները բոլորն ալ ձեր ամենախոնարհ ծառային գլխուն եկան եւ թարմ ըլլալուն պատճառաւ կը համարձակի անմիջապէս զանոնք գրելու, վասն զի երբէք մարդ չի կրնար ապագային համար ապահովագրել իւր զգացմունքը։

Ամեն բանէ առաջ հարցուցի թէ ո՛ւր կրնայի գտնել օսմանեան հպատակ ուսանողները, յուսալով գէթ բաղդաւոր գտնուիլ ճանչուորի մը հանդիպելու։ Պատասխանեցին թէ պէտք էր երթալ Բ-ֆէ Ս-ֆէ։ Այն ատեն միտքս եկաւ որ երբ կառքով կուգայի կայարանէն, ճիշդ Պուլվառ Սէն Ժերմէնի սկիզբն այդ անունով խանութ մը տեսած էի։ հոն գացի ճաչելու։ երեք քառորդ յետոյ հասայ վերջապէս, նստայ, ճաչեցի, բայց ի զո՛ւր սպասեցի Պոլսեցւոյ դէմք մը տեսնելու։ այն ատեն կամաց մը ծառան կանչեցի ու աղաչեցիկ դէմք մ'առնելով՝ հարցուցի թէ երբեմն ուսանողներ չէ՞ն գար այդ ճաչարանը։

—«Ոչ, պարոն, պատասխանեց, ուսանողները կ'երթան միւս Ս-ֆէն, որ կը գտնուի Պուլվառ Սէն Միշելի վրայ, և որ տեղւոյս տիրոջը որդւոյն կը պատկանի։»

Երեկոյին հոն գացի, բարեբաղդաբար մնա էր, և հանդիպեցայ վերոյգրեալ ճանչուորներու։

—Հա՛, հա՛, բարի եկար, այդ ի՞նչ է, առանց Բ-ֆի Քառթիէն կուգաս, միթէ կ'ուզես օ-էնֆի տե՞ղ անցնիլ, շուտով գնա՝ Պէռթէյլէն Բ-ֆ մը գնէ։

Հետեւեալ օրը հնազանդեցայ եւ հիմակ առանց Բ-ֆի դուրս չեմ ելլեր, բաց ի դպրոց գացած ժամանակէս։

* *

Բարիզը երկու բաժանում ունի, Քառթիէ Լաթէն և Մնայեալը, այսինքն դժոխքն ու քաւարանը։ Բայց չիտակը ըսելու համար, մեր դռներուն պատմածը չէ, վասն զի թէ որ այդպէս ըլլար, կարծեմ թէ մեղաւորներուն թիւը չպիտի պակսէր որքան ալ աշխատին փիլիսոփայներն ու բարոյագէտները։

Ամեն մը ի վեր Բարիզ եմ և դեռ կարողացած չեմ վերատին տեսնուելու քանի մը հայ ուսանողաց հետ, սա պատուական պատճառին համար որ թէ՛ ես և թէ՛ անոնք շատ աշխատութիւն ունենալով, իրիկունները դուրս չեինք ելլեր։ Շատ կը փափաքէի հակառակն ըսել, ոմանց հաճելի ըլլալու համար, բայց սուտ խօսիլն ալ դիւրին բան չէ, մանաւանդ անձնական հաճոյքի մի համար ուրիշները զրպարտելը։ Երբ հայ ուսանողն առ հասարակ աշխատող է, ինչու՞ հակառակն ըսենք։

Եթէ չի հարցնէի, չի փնտռէի և ես այ ամեն իրիկուն Ա-ֆէի կամ նմանօրինակ սրճարաններն յաճախէի, ուր պիտի տեսնէի ընդհանրապէս միւնոյն երկու երեք անձինքն, հարկաւ ես ալ պիտի կարծէի թէ բոլոր հայ ուսանողութիւնն այդ անձանց վրայ կը կայանայ և չպիտի գիտնայի թէ անդին ի՞նչ աշխատողներ կան։ Ընդհանրապէս մարդս ուրիշներն իւր անձին վրայէն կը դատէ։

Ուրեմն կա՛ն և շատ կան աշխատող և չարաչար աշխատող հայեր։ պէտք է որ ճանչնանք անոնց իրաւունքն և քաջալերենք զանոնք, վհատեցնել չանալու տեղ։

Այսչափը բաւական է այս նիւթին վրայ։ կարծեմ արդէն քանիցս խօսուեցաւ այդ առթիւ։

* *

Ներեցէք որ ֆ-ռ-ֆէին շատ մը մանրամասնութեանց վրայ չի գրեմ, վասն զի մի միայն դռնք չպիտի կարդաք նամակս։ Արդարև շատ զուարճալի են այդ բաներն և ասկէ կը տեսնեմ թէ ինչպէս խոյր խոյր կը բանաք ձեր աչքերը, պարկեշտ ընթերցող, և հետաքրքիր ընթերցողուհի, բայց ի՞նչ ընեմ, ամեն բան չի ըսուիր և երբ Պոլիս դառնամ, իմ կամայ և մինչև իսկ ակամայ լսածներս ձեր ականջներուն կը փոխամ։ Միայն թէ սա չափը ըսեմ որ Պոլիսէն դուրս չելլողն ամենեւին չի կրնար երեւակայել թէ ինչ տեսակ բաներ կ'ըլլան հոս։ Սա ալ ըսեմ որ շատերուն համար պատիժ մը կը սեպուի հոս գալը, զի կարելի չէ հոս զուարճանալ քիչ շատ հպարտութիւն ունեցողին համար։ Հոս ալ կըրնամ տալ քանի մը ուսանողներու անունները որք երեք չորս ամիսէ ի վեր Բարիզ ըլլալով և ֆ-ռ-ֆէին շատ մօտ բնակելով հանդերձ, վերոյիշեալ սրճարաններուն ուր ըլլան իսկ չեն գիտեր։

* *

Հետեւէ ինձ, ազնիւ ընթերցող, և Սէն-Բէռի կամուրջն անցնինք։ ահա Լուվրի պարան և անոր մէջտեղը Գառուզելի հրապարակն, ան ալ անցնինք և հասնինք Թէաթր Ֆռանսէի հրապարակին, հոնկէ կ'անցնինք Ռէքնիս ը լ'Օբէռա, որ Բարիզի գեղեցկագոյն ուղիներէն մին է։ կրնաք հանդարտօրէն տասներկու վայրկեան կամ աւելի քալել մինչև որ հասնիք Կառնիէի հոյակաղ էնքին, Օբէռան։ Հոն, աջ կամ ձախ դառնալով՝ կը հանդիպիք Պուլվառներն։ հոն է որ կը գտնուի ամեն իրիկուն բուն բ-ռ-ն-ֆէրը, պ-ռ-վ-ռ-ֆէ կոչուածը։ Ահա լաւ դիտելու անձ մը, որ իրեն մասնաւոր հպարտութիւն, քաղուածք և մանաւանդ լեզուն ունի։ Հոս է նաև որ կը գտնուի հեռ-ռ-ռ (suiveur) կոչուած անձնաւորութիւնը։ Բայց այս երկու տիպարները մէկ կողմ կը ձգեմ, օր մը աւելի երկարօրէն ներկայացնելու համար։

Հոս կը գտնուին նաև շատ մը հրաչակաւոր և գեղեցիկ վաճառատուններ և Նուվօթէ, Վօտրվիլ, Վառ-ֆէթէ և այլ թատրոններն, Ամէռիքէնի, Գուսէի, Մառկրաի, Ժիլիէնի և այլնի պէս սրճարան ու ճաշարաններ։ Եթէ ասոնց անունները կուտամ, պատճառն այն է որ հաւանականաբար կարդացած էք զանոնք վիպասանութեանց մէջ և միշտ գոհ կ'ըլլայ մարդ իւր արդէն գիտցած անուններուն հաղիպելով։

Նշմարելու բան մ'ալ է Լուվրի և մանաւանդ Պոն Մառշէի ընդարձակ վաճառատուններն, ուր կը գտնուին ժամը եւրոպական է 3½էն ետքն ամենախուռն բազմութիւն, որ եկած է փոքր մասամբ՝ այլ և այլ բաներ գնելու և մեծ մասամբ ալ պտտելու և։ ։ ։ Այս վերջինները շատ անգամ ամենէն աւելի սակ վաճառողները կ'ըլլան։

Բայց, ազնիւ ընթերցողներ, եթէ գլուխիդ գաւի, ներումն կը խնդրեմ և կը խոստանամ ուրիշ անգամ աւելի զուարճալի բաներ գրել։

ՄԻՒԲԱՆՈՐ

ՊԱՏՈՒՈՅ ԶՈՒՀԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Քանեւհինգամեայ երիտասարդի մը դիակը Սէն գետէն կը հանէին Բարիզու քաղաքապահ զինուորներն 188։։ յուլիս 19ին, առաւօտեան ժամը 8ին միջոցները։

Այդ դժբախտն ինքզինքը գետը նետած էր։ ի՞նչ էր այս սրտաշարժ անձնասպանութեան շարժառիթը։ Արդեօք կեանքը չա՞տ ձանձրանալի կը գտնէր։ Արդեօք սիրոյ յուսահատութի՞ւն մ'էր։

Երթալով կը չատնար բազմութիւնը ոբոնցմէ ոչ ոք կը ճանչնար այդ անձը։ Իւր վրայէն չգտնուեցաւ թուղթի կտոր մը եւ կամ նամակ մը որ յայտնած ըլլար ինքզինքը Սէնը նետելու ու կենացը վերջ տալու պէտքնապատճառը։

Հետեւաբար զայն Դիակնարան տարին ուր ի տես դրուեցաւ, հասարակութենէն ճանչցուելու համար։

Հետաքրքիրներու մեծ խումբ մը որ հաւաքուած էր հոն, շուտ հանդարտեցաւ։ Իսկոյն ճանչցուեցաւ նա Անձնասպանը Պ. Հանրի Ֆայեռ կը կոչուէր։

Մի քանի օրեր առաջ մեծ դժբաղդութիւն մը պատահած էր այդ անձին։ ուրիշ ոչինչ գիտէին։

* *

Ցաւախ ինքնիրենս հարցուցած եմ թէ ի՞նչ է պարկեշտութիւնն, ո՞ւրկէ կ'սկսի, ի՞նչ քանի մէջ կը կայանայ և ո՞ւր կը վերջանայ։ Իւր սահմանը կ'ոչնչանայ այնքան քաղցրիկ կիսերեւոյթներու մէջ որք անմբռնելի են։ Այդ՝ խիղճէն, դաստիարակութենէն և մանաւանդ պարագայներէն կախում ունի։ Միւնոյն արարը կըրնայ անպատուել կամ բարձր կացուցանել, ծաղր կամ վեմ ընել։

Հանրի Ֆայեռ քսան երկու տարեկան Բարիզ եկած էր իւր բախտը փորձելու համար։ Իւր գեղջկական փոքրիկ քաղաքը թողած էր որ խիստ նեղ կուգար իր կարողութեանց և փառասիրութեանց։

Հանճարեղ, կրթեալ և գործունեայ էր։ վերջապէս վաճառականութեան համար ծնած էր։

Իւր մի քանի կարասիքը ծախած էր ու այդ փոքրիկ հարստութեամբ, իւր կենաց պայքարը սկսաւ։

Հինգ տարիէն յետոյ, Բարիզու մեծաքաղաքէնի մեծ վաճառատուններէն միոյն պետն էր։ մինչեւ իսկ Լիսոնի մէջ էլ հիւսարան մը հիմնած էր որ իւր հաշոյն կը գործէր։

Ցաւախ արուեստանոցները կ'այցելէր, այդ խլացուցիչ աղմուկին մէջ երջանիկ՝ ու հետաքրքրութեամբ դիտելով արագաշարժ ու կախարդիչ աշխատութիւններն։

Իւր միակ ուշն և միտքն աշխատութեան տուած էր և խիստ հաղուագէպ էր զայն զբօսավայր մը տեսնել, որով քիչ ժամանակուան մէջ հաստատած էր։ Ցետոյ, մտածեց թէ ի՞նչ պիտի ընէր բոլոր այդ դրամներն և սկսաւ ընտանեկան հաճոյից վրայ մտածել։ Երեկոյին տունը վերադարձած ատեն, կ'ելաղէր որ քաղցրիկ ժպիտ մը կարենար զինքը դիմաւորել։ փափաքող էր նոյնպէս այնպիսի կնոջ մը որ միտ սիրէր զինքը։

Երբ իւր համոզումներն ամեն ոք ճանչցաւ, բազմաթիւ սիրուն, մին քան գմիւսն կատարեալ, հարուստ, երաժիշտ, մինչեւ իսկ ազնուական մանկամարդ աղջիկներ առաջարկեցին իրեն։ ոչ ոք իրեն հաճելի թուեցաւ։ մինչեւ իսկ երբ կ'իմանար թէ գեռատի աղջիկ մը պիտի ներկայացնէին իրեն, անշուշտ ամուսնանալու համար, նախապէս կը մերժէր առանց զայն տեսած ըլլալու։

Եւ միշտ միայնակութիւնը զինքը կը տառապեցնէր, չկարենալով ո և է անցողական հաճոյակատարութեամբ ընալ իւր սիրտն։

Ի Լիսոն ճամբորդութիւններէն միոյն մէջ իմացաւ որ իւր արուեստանոցին պետն օրհասական էր և կը փափաքէր զինքը տեսնել։ Նորա տունը գնաց։ Ցեղոնը անոյշ էր։ ծիւրական ախտը զոհ մ'ուսս կը տանէր, և արդէն մահը իւր դէմքին վրայ զրոշմած էր այն դաժան նշանը որ կը պրկէ և կ'երկարէ դիմագծերն։

Սակայն և այնպէս յուսատու փայլիւ իւր մեծին գալուստը դիտեց խեղճ հոգեվարն ու գժուարաւ կրցաւ ըսել նմա։

—Ա՜խ, պարոն, դուք միայն կարող էք օգնել ինձ որ հանդարտ և անվրդով մեռնիմ։ Միակ աղջիկ մը ունիմ, իմ սիրեցեալ զաւակս, իմ պաշտելի Մարկրիթս։ Տասնեւութը տարեկան է դեռ, և ոչ մի հարստութիւն կը ձգեմ իրեն։ Սակայն իւր մօրաքեռ օրդին ամուսնանալ կ'ուզէ հետը։ Շատ հանդարտ պիտի մեռնիմ եթէ իրենց ամուսնանալուն վստահ ըլլամ։ Գիտէք անտարակոյս թէ կեանքը որպիսի փտանգներով լի է կնոջ մը համար, որ գրեթէ տղայ մըն է տակաւին։ Մարկրիթ դեռ ոչ է որչափ չկրնար տալ և Անտրէ խիստ լաւ ամուսին մը պիտի ըլլայ իրեն։ աչխատասէր է և շատ ալ զրամ կը շահի։ երեսուն տարեկան է ու կը պաշտէ իւր մօրաքեռ գուստրը։ Կ'աղաչեմ, պարոն, օգնեցէք ինձ որ կարենանք համոզել Մարկրիթը։

Այսչափ կրցաւ խօսիլ խեղճ մարդն, ոգեսպառ։

Միեւնոյն վայրկենին, Մարկրիթ սենեկին սեմին վրայ երեւցաւ։ իրաւամբ արժանի էր իւր քաղցրահնչիւն անուան, և հակառակ իւր տժգունութեան և տխուր ու թախծալից դէմքին, հրապուրիչ և գեղեցիկ էր, քաղցր, սեւ ու խոշոր աչքերով։

Հանրի Տըլէռ սկսաւ անմիջապէս օրհասական հօր վերջին իղձին վրայ խօսակցիլ։

—Պարոն, պատասխանեց նմա մանկամարդ աղջիկը, տեսէք որքան խորին հակակրութիւն մը կ'ազդէ ինձ մօրաքեռ օրդիս որ հօրս վերջին կամքին կը դիմադրեմ։ ուրեմն անկարելի է ինձ։ Եթէ երդում ընէի Անտրէի հետ ամուսնանալ, աւելի նախամեծար պիտի համարէի անձնասպան ըլլալ քան խոստումս բռնել։ Ամուսնութիւնը բացարձակ տարփանքով և անհուն անձնուիրութեամբ կ'ըմբռնեմ ես։ քնաւ չպիտի ամուսնանամ այնպիսի մարդու մը հետ որուն նկատմամբ այս զգացումները չունենայէս զատ, մը իսկ չեմ զգար։

Խեղճ հայրը կ'արտասուէր, և սոսկալի էր տեսնել՝ այս վերջին արցունքներն, ու չափազանց յուսահատ արտայայտութիւնը որ իրեն վրայ տիրած էր իւր ձգելիք որբ աղջիկը դիտելով, և այն վիշտը որուն մէջ կը կայանար իւր վերջին եռանդն։

Հանրիին սիրտը կեղեքուած էր, այլ կը հիանար այս ստիճան ուղիղ և ողջամիտ աղջկան վրայ։

Շարժում մ'ընար։ իւր սրտին խորէն ներքնչում մը բղխեցաւ և այլափոխեալ, ըսաւ նմա։

—Իսկ ինձ հետ կուզէ՞ք ամուսնանալ, օրիորդ։

—Մինթէ կարելի՞ է, պարոն, ինձ նման խեղճ աղջիկ մը։

—Ազնուասիրտ ու ազատամիտ էք դուք, օրիորդ, և ձեզ նկատմամբ այնպիսի համակրութիւն մը և հիացում մը կզգամ որք շուտ սիրոյ եռանդեան մէջ պիտի անէանան։ ։ ։ Կերդնում որ ըլջօրէն կը խօսիմ և կը խնդրեմ որ ինձ վստահիք ձեր օրերը երջանկացնելու փոյթը և ինձ նկատմամբ այն զգացումները տածէք որոնց վրայ քիչ յառաջագոյն կը խօսէիք։

Մարկրիթ, բոլորովին յուզեալ, դիտեց Հանրին խորին ակնարկով մը։ այն ակնարկներէն մին որ հոգիները կը յուզէ։ իւր գունատ շրթանցը վրայ քաղցրիկ ժպիտ մը սկսաւ երեւիլի և ձեռքը Հանրիի կարկառելով, ըսաւ նմա։

—Մինչեւ վերջին շունչս ձեր անձնուէր կինն ու ընկերուհին պիտի ըլլամ։

Խեղճ օրհասականը կարծես վայրկենապէս կերպարանափոխուած էր։ ժպտեցաւ մեռելային ժպիտով մը, իւր վերջին ուսպառած զօրութիւններն հաւաքեց, արդէն մաշած սրտին վրայ սեղմելու համար այդ երկու նշանածներն, սակայն այս յուզումն զինքը նուաճած էր։ լմնցած էր։ մեղմ հառաչով մը, տակաւ առ տակաւ, անոյշ խօսքեր ուղղելով, մարեցաւ նորա կենաց արեւը, իւր դէմքին վրայ միմիայն այս վերջին ուրախութեան ցոլացումը պահելով։

Բ.

Հանրիի ջանքն էր փութանակի իւր սիրելի Մարկրիթն այս տխուր լիյատակներէն հեռի կեցնել։ ամուսնութիւնը փութացուց, որով երկու ամիս վերջը տեղի կունենար։

Մարկրիթ չէր ուզած կրկին տեսնել իւր մօրաքեռորդին։ սակայն իւր ամուսնութեան նախընթաց օրը, չկրցաւ զանի չտեսնելու հարկին մէջ գտնուիլ, վերջին անգամ մ'ուս եկած էր իւր սէրն յայտնելու, անկէ փոխադարձ սէր խնդրելու։ կոշտութեամբ ճամբեց զնա։

—Կը սիրեմ նշանածս, պատասխանած էր նմա, և այդպէս խօսելով, սոսկալի կերպիւ կը նախատէք զիս, Պարոն։

Անտրէ կատղած, գոչեց։

—Իմ սէրս չնչ՞ս ընդունի՞ր։ կ'անարգե՞ս զիս, լա՛ւ։ վրէժս պիտի լուծեմ։ Ձգեզ միշտ սիրեցի, միմիայն քեզմով և քեզ համար աշխատեցայ, միշտ քու վրայ մտածելով։ քու մերժումդ իմ յոյսերուս ոչնչացուցին է, գիտցէք որ այս տարփանքս ատելութեան ու նախանձութեան կը փոխուի այժմ։ ։ ։ Դեռ ժամանակն է, փոխէ՛ որոշումդ, կը պաղատիմ քեզ, կը խնդրէր Անտրէ յանկարծ հանդարտելով ու ազերսելով։

—Ո՛չ, ըսաւ նմա բացարձակ ձայնիւ։ կը սիրեմ Հանրի Տըլէռ, նորա կինը միայն պիտի ըլլամ։

Հետեւեալ օրը, կ'ամուսնանար ի Լիսոն իւր ամուսնոյն իբր օժիտ հոգին ու կեանքը նուիրելով։

Հանրի զնա Բարիզ տարաւ, ուր իրենց համար մեծակալ ու կոկիկ տուն մը վարձած էր։

Երջանկութիւնը չը բացատրուիր։ Հանրի չէր գիտէր թէ ի՞նչ ընէր իւր յոյժ սիրեցեալին համար։ Մարկրիթ կը պաշտէր զնա տարփանօք ու երախտիք։ Իրենց կենաց ընթացքին մէջ երբէք ո և է սեւ ամպ մը չվրդովեց ու չտապալեց երջանկութիւնին։

Երիտասարդը սակայն, իւր գործերը զանց ըրած չէր։ այժմ միակ նպատակ մը ունենալով, աւելի ևս կը տենչար արծաթաքաղցութեան՝ Մարկրիթի վայելել տալու համար կենաց բոլոր վայելքներն և ուրախութիւններն։ կ'ուզէր որ իւր կինն աշխարհիս էն գեղեցիկն ու ամենէն երջանիկը լինէր։

Այս անամպ երջանկութիւնն երկու տարիներ տեւեց, երբ, ի Լիսոն ըրած ճամբորդութենէ մը ետք, Հանրի մոահոդ եւ տխուր վերադարձաւ։ Մարկրիթ խկոյն նշմարեց զայդ և ստիպեց իւր ամուսինն որպէս զի իրեն ևս հաղորդէ իւր մտահոգութեան չարժառիթն, որով ինքն ալ մասնակից պիտի ըլլար։ միթէ երկուքն ալ մէկ հոգի, մէկ մարմին չէի՞ն եղած։

Ցայնժամ իւր կնոջը պատմեց այն մեծ գիւտն որ կ'ոչնչացնէր և կը սնանկացնէր զինքը։ Նոր գործիք մը հնարուած ըլլալով, հին մեքենին տեղ կրկնակի առաւելութիւն մը ունէր առաջինէն, այնպէս որ թէ արագ կը գործէր և թէ մեծ խնայողութեամբ։

Այս գործին յաջողութիւն գտած էր և անոր մենաշնորհը պիտի գներ Պերթիէ և Ընկ։ տունը, իւր արուեստանոցին հաստատարդն։

Ասի ստոյգ սնանկութիւն մ'էր Հանրիի համար։

Ի գին ամեն բանի այդ մեքենայն պէտք էր իրեն, եթէ իրաց վիճակին տէրը մնալ կը փափաքէր։ Զի, արբէն բազմաթիւ յանձնարարութիւններ ետ առնուած էին հաստատարդ տանը յանձնուելու համար։

—Լաւ ուրեմն, պէտք է այդ գործիքը գտնել, ըսաւ նմա Մարկրիթ։

—Այո՛, այդ ևս է իմ դիտաւորութիւնս։ սակայն հնարիչը քու մօրաքեռորդիդ է, հազիւ կրցայ զինքը տեսնել։ պատասխանեց թէ արգէն խօսք տուած լմնցած էր Պերթիէ տան։ Ո՞ըքան սոսկալի յուսախաբութիւն ինձ համար։ Կորուստս այս է։ Դեռ նոր մեծ և անհուն շահագիտութեանց սկըսած էի, նոր գործարաններ գտնցի, և չպիտի կրնամ հաստատ մնալ իմ պարտաւորութեանցս մէջ։ Մեր երջանկութիւնը չատ մեծ էր, սիրեցեալ Մարկրիթս, ահա անանկութիւնն և գուցէ անպատուութիւնն։

Եւ լացի ծայնիւ գոչեց։

—Լա՛ւ է մեռնիլ քան իմ անկումս տեսնել։

Մարկրիթ համոզեց իւր ամուսինն որ Անտրէի երկոսով մը գրէ։ այս վերջինը մինչեւ իսկ չպատասխանեց։

Գ.

Հանրի իմացաւ որ Պէռթիէ տունն արդէն իւր արուեստանոցները կը կերպարանափոխէր։ իւր վարկին քիչ առ քիչ անկումը կը դիտէր, ըստ որում բոլոր յանձնարարութիւնները կը նուազէին։

Մարկրիթի վախցաւ որ ամուսինն ընկճեալ և յուսահատ, ո և է ձախող միտումի մը չկակէր, ու բացարձակ իւր ամուսնոյն ընկերանալ ուզեց այն ճամբորդութեանը զոր նա կ'ընէր ի Լիսոն։

Այսպէս դիւցազնական օրուան մը տրուաւ, գրեթէ գերազոյն։ Պիտի երթար իւր մօրաքեռորդին տեսնել և պիտի չնայեր անկէ հաւանութիւն առնել որպէս զի իւր գիւտն ամուսնոյն ծախէ փոխանակ Պերթիէ տան։

Ցանդուգն գործ մ'էր ըրածը, այն վերջին տեսարանէն յետոյ, որ տեղի ունեցած էր։ սակայն իւր սիրեցեալ Հանրիին համար ի՞նչ չպիտի ուզէր ընել։

Առտու մը, անքուն գիշերէ մը վերջը յոգնում գժբախտն ամէն ժամանակէ աւելի անձնասպանութեան դաղափարներով տոգորուած էր, յանկարծ իւր կինն իւր թշնամւոյն տանը դուռը զարկաւ։

Անտրէ իւր տանը մէջ տեսնելով, զնա դողդոջուն, յուզեալ, աւելի գեղեցիկ, շրթանցը վրայ ծաղրական ժպիտ մը վայլեցաւ և աչացը մէջ յաղթութեան և ուրախութեան կայծ մը կարծես շողաց։

Թոյլ տուաւ որ աղաչէ նա, երկիւղներն յայտնէ, իւր սրտին կոչում ընէ։

—Այո՛, պատասխանեց, քու ուզածդ իմն ալ է։ Դու քու ամուսինդ կը սիրես, սակայն ես ալ զքեզ կը սիրեմ։ կը սիրեմ զքեզ, կը լսե՞ս, աւելի բուռն սիրով մը։ Բայց պէտք է որ իմն ըլլաս, ապա թէ ոչ ընաւ գութ չպիտի ունենամ քեզ նկատմամբ։ Եւ գիտես անուշս, այդ ալ ձեր մնանկութիւնն է, ձեր ամուսնոյն կործանումը զոր այնչափ կ'ատեմ որքան կը պաչտեմ զքեզ, և ամեն ինչ պիտի ընեմ իւր աղէտը փութացնելու համար։ Գոնէ թոյլ տուր օր մը, գէթ ժամ մը կարենամ սիրել զքեզ, և եթէ գիս չես սիրեր, հոգ չէ, աղով գիս կ'ապատես։ Կերդնում որ նա բան մըն ալ չպիտի իմանայ, և վաղուընէ սկսեալ իւր անդորրութիւնը պիտի ապահովուի։ Ապա թէ ոչ, դուք ձեր բերնովն ըսէք, ինքզինքը պիտի սպանէ։ Աչքիդ առջեւ բեր զայն, արիւնաթաթաւ, արեան լճակի մէջ թաւալգլոր։ Եթէ կրկին դիս մերժես, դուն պատճառ պիտի ըլլաս իւր անձնասպանութեան։

Մարկրիթ, հեւ ի հեւ, շնչահեղձ, խեղայեղ, գրեթէ նուազկոտ, իւր առջեւ կը տեսնէր արիւնաթաթաւ ամուսնոյն դիակին սարսռազդեցիկ ուրուականը, և, առանց զգալու, Անտրէի կիզիչ համբոյրները կատանար։

Երբ խելքը գլուխը եկաւ, Անտրէ իւր ոտից առջեւ ծնրադրեալ, շնորհակալեաց բառեր կը թոթովէր։

—Ա՜խ։ ։ ։ մրմնջեց մանկամարդ կինն ակռաներն սեղմած, ո՞ր։ ։ ։ ո՞ըքան կ'ատեմ, կ'անարգեմ զքեզ։ Ու խոյս տուաւ։

Միեւնոյն երեկոյին, Հանրի նամակ մը կ'ստանար յորում Անտրէ իրեն կը թողուր մենանորէն, Ամերիկա մեկնելուն պատճառաւ։

Մարկրիթ հիւանդ վերադարձած ըլլալով, սոսկալի ջերմ մը իւր վրայ տիրած էր, այսու հանդերձ ընաւ կարեւորութիւն չը տուաւ այս մեծ և ուրախալի լրոյն։ բոլորովին անտարբեր մնաց։

Հանրի, ընդհակառակն, կեանքին համը առնել փորձելով, նոր գործունէութեամբ իւր աչխատանաց եռեւէն էր, որով քիչ ժամանակ ունէր իւր կնոջ վտանելու։ Սակայն և այնպէս նչմարեց իւր կնոջ տակաւ առ տակաւ սպառիլն։

Չէր կրնար ըմբռնել պատճառն այն պաղութեան զոր ունէր նա իրեն համար։

Մարկրիթ որ այնքան բաղցրաբարոյ եւ սիրալիր եղած էր, նոյնը չէր այժմ, իրեն այնպէս կը թուէր որ իւր ներկայութիւնը կը նեղէր զայն։ Պատճառն ալ իրաք այն էր որ խեղճ կինն ամօթէն և սատիսանութենէն մեռնելու աստիճանին հասած էր։

Չէր համարձակեր իւր ամուսնոյն համբոյրներն ընդունիլ։ անոր ակնարկն զինքն կը վրդովէր։ կը կարծէր թէ իւր դէմքին վրայ պիտի տեսնէր նա միւսին համբոյրներուն նշոյլը, զոր այնքան խորին կերպիւ կ'ատէր։

Հանրի չէր գիտէր թէ ի՞նչ ընէր։ ի՞նչ հնարէր նմա ուրախութիւն և կեանք պարգեւելու համար։ զնա Բարիզ տարաւ, հրաչակաւոր բժիշկներու խնամոց յանձնեց, օրք ըսին թէ իւր ցաւը չզայն էր և թէ զբօսանք և զուարճութիւն պէտք էր հիւանդին։

Ցայնժամ, Հանրի առաջնորդեց զնա դէպի տաք երկիրներ այլ սակայն ոչինչ կարող էր ժպիտ մը բերել իւր շրթանցը վրայ։ Հետզհետէ կը դժգունէր, կը տակարանար, կընկճուէր ու կը նիհարնար։ ցաւը սրտին մէջն էր։

Օր մը, Մարկրիթ դիպուածաւ խօսակցութեան մը ունկնդիր եղաւ գաղտնապէս զոր կ'ընէին բժիշկներն իւր ամուսնոյն հետ։ այս վերջինք կ'ըսէին թէ նա կորուսած էր եւ, Հանրիի քաջալեր կը կարդային, մօտաւուտ վախճանի մը տխուր լուրը տալով անոր։

Այս խօսքերուն վրայ, մանկամարդ կինն ուրախութենէն ցնծաց, վերջապէս ազատութիւնն էր որ կը հասնէր արագաթիռ։

Հանրի, վշտէն յիմարացեալ, ուզեց իւր կեանքը տալ նորա անթառամ հոգին փրկելու համար։

Իսկ նա, երջանիկ, տակաւ առ տակաւ կ'ապաստէր։ ։ ։ կը հատնէր, պաչտելով իւր ամուսինն, իւր միակ սէրն։

Մեղմիկ ինն աւանդեց հոգին, իւր ամուսնոյն բաղկացը մէջ, իւր վշտագին գաղտնիքն ևս հետը տանելով, չ'համարձակելով խոստովանելու։

«Զքեզ խաբեցի, ո՜ սիրեցեալդ իմ Հանրի, այնքան սաստիկ էր քեզ նկատմամբ «զգայած սէրս։ սակայն ներէ ինձ, այդ «պիսի կրցայ ազատել զքեզ ու ետ/գոհ «եմ մեռնելուս։ սիրէ և պահէ իմ յիշա«տակս։»

Հանրի անզգայ էր այժմ։ Ձէր հասկընար ինչ որ կ'ասցնէր կը դառնար իւր շուրջը։ այսպէս միօրինակ պտտեցաւ երկու երեք օր, երեկոյ մը տուն չվերադարձաւ։ յիմարի պէս ատ և անդ կը վազէր, ոտքով, ձեռքով, գլխով զարնուելով անցուդարձ ոբք ակնդեռ գնա կը դիտէին։ կը մենախօսէր։ Սէնի կամուրջներէն միոյն վրայէն անցած պահուն, գիշեր ատեն, յանկարծ կանգ առաւ։ հայեցաւ յառաջ եկած հիանդութիւններուն առաջն առնելու համար։ Ուրիշ ամեն մարքաներէ աւելի սա կը յանձնարարենք։ «Հօկի իւղը» (եռանկիւնաձեւ սրուակներով) իբր լաւագոյնը, ամենէն ախորժելին և ամենէն սենդարարը։ Կը գտնուի Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Յունաստանի, Եգիպտոսի և Սուրիո բոլոր գեղարանները և Հօկի քով, տերը, Փարիզ, Ռասթիլիոն փողոց, թիւ 2։

ԳՐԱՊԵՆԵԱԿ

ՓՈԽԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՊԷՑԱԶԵԱՆ

Որ Օսմ. դատարանաց քաղաքային, պատժական և առևտրական ճիւղերուն մէջ երկտասան տարիներ անդամութեան պաշտօններ վարելէ յետոյ վերջին տարիներս փաստաբանական գործերով կ'զբաղէր, իւր գրասենեակն հաստատած է ի Պոլիս։

Կ'ստանձնէ Կ. Պոլսոյ և մերձակայ գաւառաց մէջ Օսմ. քաղաքային և առևտրական դատարանաց, վարչական ժողովոց եւ մահբէսիէի չերկրէի առջեւ տեսնուելիք ամեն կարգի դատերու (պիտայէթ, խթինաֆ, թէսմեկ), ինչպէս նաեւ մեր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեսնուելիք դատերու փոանորդութիւն և դատական ամեն տեսակ գրութեանց պատրաստութիւն։

Կ'ընդունի գաւառներէն ալ յղեալ խթինաֆի և թէսմեկի վերաբերեալ գործեր և դատական և Օսմ. ուրիշ ամեն Նախարարութեանց մօտ հետամտութեան կարգի (թաւիպաթ) յանձնարարութիւններ։

Մասնաւոր պայմաններով կը հայթայթէ դատական ծախսն և փոխանորդութեան վարձքն այն տեսակ դատերու, որք սուղ միջոցի մէջ յաջողութեամբ վերջ գտնելու ապահովութիւն ունին։ 17

Դիմել։ Քիւչիւք Ապպուտ խան, թիւ 4, Մարբուչճուլար-Իչի, Ստամբուլ։ 31—60

Ի Լ Ա Ն

ԽԱՋԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խաղինէի Խասսաի Շահանէճէ աղընճագ թավուզ, բիլեճ, հինտիրէրին գարարը գաթիսի չուպաթը 17ինճի չարշանպիհ կիւնի վիրիլեճէկինտէն իմթաեա թալիպ օլանլարին եէվմը մեզբիւրտէ սաաթ 6տան նիհայեէթ 9ա գատար խաղինէի միւշարիւլէհաեէ միւրաճաաթ իլլէմէլերի իլան օլունուր։

10 չուպաթ 308 1—3

Մնունդ տպագոց։—Ֆոսֆաթին Ֆալիէ

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՏՏ

«Կեանքի երիտասարդացում և երկարացում Կոտինօ Էլիքսիրով, միակ անվնասագարման ընդդէմ «Անկարողութեան»։ Ուզեցէք Էլիքսիր Կոտինոյի վարչութենէն, Փարիզ, Ս. Լազար փողոց, թիւ 7, բացատրիչ տետրն, որ պիտի զրկուի ձրիապէս։

Սրուակը՝ 20 ֆր. 3 սրուակը 50 ֆր.

Ի Պոլիս կը վաճառուի «Բանդիւք»ի բրիտանական գեղարանը։

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ

Ցանկնակոծ Գործակալութիւնը

Կը կատարէ այլոց հաշուոյն, գնում եւ վաճառում ամեն տեսակ «ապրանքի»։

Գաւառները կը զրկէ «դասատուներ», եւ «վարժուհիներ», հոգ տանելով որ անոնց կարողութիւնն համապատասխանէ առաջարկեալ պայմանաց։

Կը ստանձնէ «բաժանորդագրութիւն», լրագրաց եւ հանդիսից, հրատարակեալ ի Պոլիս եւ ի Բոպա։—«Հրատարակութիւն», ազգերու, ծանուցումներու եւն։ ամէն լեզուէ լրագրաց մէջ։—«Տպագրութիւն», գրքերու, նամակագիրի, շրջաբերականի, այցեքարտի եւն։—«Խորհրդակցութիւն եւ կարգադրութիւն», կրթական, դպրոցական եւ անհատական գործերու։

Կը հայթայթէ Փարիզի գնով ամէն տեսակ «գաղղ. գրքեր», «դպրոցի պիտոյք, բարտէս, անկաս», բնագիտական՝ բնական եւ բանալուծական եւ այլ միւներու վերաբերեալ գործիք, պատկերք, տպեալ տախտակ» եւ այլն։

Գաւառական յանձնաբարութիւնը կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ, բայց արժէքը «կանխիկ», դրկելու է։

Դրասենեակ Գազասբէր խան թիւ 22, Պահն

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐՔՀԸԸՆ ԵԳԱՍՏԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՄՈՒԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 2,650,872

ԴՐԱՄԱԳԼԻԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՐԱՄ 4,056,9[illegible]
ՀԱՄՈՒԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 1,076,806

Ընկերութիւնս Գլխաւոր մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան մէջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և որոնց ցոյց տուած [illegible] մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վճիռք նշանակել նաև իրը ապացոյց նրանց հաստատութեան. մինչև հրդեհի դէմ [illegible] տարեկան եկամտին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին գերազանցած է։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Ա· սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ· ՍԵՐՈԲԵԱՆ, Գլխաւոր Ն. Պոլսոյ մէջ [illegible] Ընկերութեան

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԷԼԻՐ

Կիւմիւշ Սույը գրշլի հիւմայունընտա իգամէթ իտէն սիւվարի տէօրտիւնճի ապայը ախորլարընտա միւթէրաքիմ 1 սէնէ կիւրէ ֆիրուսթ օլունճաղը ճիհէթլէ թալիպ օլաճագլարըն չէրաիթը իւթիրայը անլամագ իւզրէ թարիխը իլանէն նիհայէթի չուպաթըն 21 ինճի կիւնիւնէ գատար պայը մէգթիւրէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլան օլունուր։ Նո· 30 2—3

Սէլանիք վէ մէվգրիխանէ պուլունան ասաքիրը չահանէնին 1 սէնէլիք գէնիբրտիթեա բայթը միւնագասաեա գէնուլան էրզագասն կիւրթին 220, նանը ազիզ 46, սատէ 385, թուզ 24, սոզան 23, ըսբարաշէթ 190, ասպոն 115, հաթապ 4, քէօմիւր 14, չաեիր 31, կիւեահ 18, սաման 8, կազ 36, զէյթ եաղը 140, զէյթուն տանէսի 100, չէքէր 90, սիրքէ 10, բազագը 96, Փասուլեա 46, էրզ 78 բարա ֆիյաթլար իլէ մաշալինճէ թալիպի էօհտէսինտէ օլտուրունասն պու ֆիյաթլարասն թէնզիլաթ իճրասը իլէ թիթա վէ թէսհիւտունի պուրաճա թալիպ օլան լարընն մագամը Սէրասքէրի լէվգիսմէթը ումումիէէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նո· 29 3—3

ՏՈՒԱՐԵԼԻ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Պատիւ ունի ազդարարել արդոյ հասարակութեան թէ՝ յետ այսորիկ յանձն կ'առնու ամէն լեզուաւ այլեալ տպագրական գործեր, մաքուր վանդամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահագրք ևն. ևն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարաք։ Գատուներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ է Նորատունկեան խան, Ղալաթիա կ. Պոլսոյ։

ԴԷՊԼ ՋԵՐՄԻ ՕՐ ՏԵՂԻՆԵՐ

Տարբեր Այբերի ջերմային հիւանդութեան, այդպէս որ անխուսափելի բաղդաբերութիւն մի է զուսբուսեղինաց, է դաւանհամ և ազգու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յաճախ կուգան ճաճանչուս վարերու ջերմամ կիմայիվամ ու տպականալու օգերն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ուժդ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ուժդ գիտութենամն։ Այս ֆիզիքական խանգարութիւնն յաճախ կուգան օգին մէջ լողացող թունաւոր անմէջ մարիլի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն և յաճախ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմիք և ցաւեր, և արեան թունաւորումն. որոց առ անուններնուսած է ջերմն և տարուս, թոքուն ջերպարբկական ջերմն, ընդհանրական ջերմն մագամային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղերը ուր մեծաքանակ ապականեալ և թունաւորեալ ճահիճներէ կամ ճահճաճաւուցուրեալ վայրերէ մահաբեր նիւթով, կամ բաց ադբանոցներէ և ականներու ծակոտիներնէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընչաւուութեամբ։

Այերի ջերմի ու տենդից գէղը կը ընէ պղտանաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնդ գուրս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ դոբ ածութիւն տուգդապես անվտանգ և անվնաս է և օգուտ ստդ։ միայն թէ որուան հրահանգի համաձայն գործածուի։ կը ծախսի Մինասեան և Ն։ Ներոց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա կ. Պոլսոյ։ 350

ԳՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՕՍԿԱՆԱՆԱՐԻ Կ. ԲԵԶՄԱԶՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Մուրի խան, Վայվոդա փողոց թիւ 2

Մեր գրամատունը կ'ընդունի առևտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք և օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով, բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք ասա և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու և պանքամներու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Յունաստանի, Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վճռակատարութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ադր· վճարումներով եւ ամէն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնդրոլին։ Ի սորուս նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ելլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականն իրաւունք կուտենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ստրողական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելու։ Եւ որք օգտակարագոյն և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն չունել առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ադրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակ մը։ Հաք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆր·ի դրամագլխոյ մը։

387

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ

	Տարեկան վճարակ-ահանուելու Թուականը	Մեծ Թիւերուն գումարը	Քուբօնին տարեկան վճարումը
Յունաստանի Ազդ· Պանքան 4 %	3	Ֆր· 27, Ֆր· 300,000	Ֆր· 16 ադր· 100
Բրետոնի Իմմոպիլէ տը Ֆրանս 3 %	6	,, 594, ,, 1,060,000	,, 15 ,, 100
Անդրէաս քօմբէլ Փարիզ 3 %	4	,, 352, ,, 1,500,000	,, 12 ,, 100
Քոեսթ Ֆոնդիէ եգիպտացի 3 %	12	,, 312, ,, 1,500,000	,, 7.50 ,, 50
Քոեսթոիզ Իմմոպիլէ տը Ֆրանս անտակա	2	,, 444, ,, 314,000	,, 7. 3 ,, 20
Անդրէաս Քոմբէնիալ Պրուսէլ քաղաքին	6	,, 141, ,, 295,000	,, 2.50 ,, 20
Եամ· պարտաթուղթ անտակա	6	,, 300, ,, 3,600,000	,, ... ,, 20

Royal Windsor

ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունիք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռուսպէլ Վինդսորի դեղը, որովհետև այս դեղ երիտասարդութեան տանին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլն ևայն։ Այս դեղ, որուն տէրը չբադրամի արժանացած է մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէրմէլի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախսուի Ռուսպէլ Վինդսորի ծախուած տեղերը։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԻԱՆ Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյի և Պարսկաստանի Գիշեր կանոնաւորաբար թռչող

«Անթիոքիա» շոգենաւը, փետրուար 28 երկուշաբթի ժամ 4ին (Ը· Ե·) ճամբայ պիտի ելնէ դէպ ի Նովորոսք, հանդիպելով Պաթում, Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ Երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա· կարգ 245 Ֆրանք
Բ· » 175 »

Բացակի և օրական տարեկան ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒ
Մոմհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

5

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ամէն տարի երկու անգամ կը բանին Լիվերփուլ և Արեւ-Լեռնէ գիշեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամբրիա	7718	Գաւալիէռիա	4845
Եգիպտոս	7718	Պոթնիա	4531
Ալբիոն	7391	Ամերիկա	3674
Ուրանիա	7268	Մարաթան	2498
Բաւարիա	5587	Ադրիա	2398
Ամերիկա	5517	Արարատ	2166
Կալիա	4809	Թարթիա	2248
Սիթիա	4557	Բալթիա	2144
Ալբիոն	2448	Գրենլանտա	899
Գեսար	1876	Մորէտա	1957
Շերոսէրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ· ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսանդրիա խան, Թիւ 401
17 Ղալաթիա

ՔԻՐԻՄԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ

Ի ԼԱՅՓՑԻԿ—ՍԵԼԼԸՐ ՀԱՌՈՒՉԷՆ

Կը շէնէ Յոգոյ Մասնաբիւրոյ

ՍԱՂՈՑ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓԱՅՏ ՏԱՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՈՒՂՂԱԶԻԴ ՍԱՂՈՑ

ՇՐՋԱՆԱՁԵՒ ՍԱՂՈՑ

Մեքենայք՝ ատաղձարանաց համար, հակկարասիի գործարանք, դրամարկղի գործարանք, սղոց մեքենայք, երկաթուղեայ մեքենայք, ևն. ևն.

Գործարանը 22,000 է աւելի մեքենայ մատակարարած է։

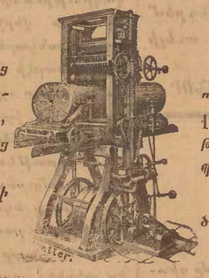

ՓՈՅՏ ԵՂԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

Ամենարարձր ատիճաններ և ոսկիէ չքագրամներ, Անվրս 1885, Բօրդօ Ալեկրօ 1881, Թէչվար 1891, Միւնիխ 1888, Պերլին 1889։

Աշխարհի ամենէն մեծ գործարանը։

Էրնէսթ Քիրիմլը և ընկ. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սէլանիկ խան Թիւ 13 ընդ տը Նրինուիթեամբ ճարտարապետ Պ· Սբրինկհօլայի։ 101

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՉՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազգու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինող ները, Ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղաներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Զրզոյին ու Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՖԻՆԱՅՈՎ ՄԱՍ ՀԻԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Վիալի Գինին ամենէն տոհմական դեղերու միաւորութիւնն է, ինչ դէմ Արեան տկարութեան, Լեղուութեան, Փոքրախտի, Սառնութեան ամեն ցաւերուն, Ծարաւութեան, Հիւծման, Երկար ապաքինմանց, Երբ մի քանի թուլութեան, Վատութեան, Զգայնին ուժահատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաշար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

Լիոն—Դեղարան ժ· Վիալ, Վիքթոր Հիւգօ փողոց 14—Լիոն 438

Գործածեալ և միակ աւանդապահ իրենց Պոլիս Օսկիսեան Գասէնի Ղալաթիա, Մոմհանէ, Թ· 86· փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս· ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և Տղերկի զգենից համար

Քարաքէօյի հրապարակը, թիւ 20, մեծ վաճառատուն Պորսաի և Եկնի ճամի փողոց, Թիւ 8, Թիւնէլլին մօտ։ Այնան եւ ճմրան երանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկի ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մէկ դնարութեամբ որ սրանչացում պիտի առթէ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նդիրչափ ու հանդերձներու գնոց գերազանց ժամանակեան կոչակ։

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՆՆ ԿՈՐ ՃԻԼՊԼԵՐ որք կը պարունակեն մեծաքանակ մանթոներ, բաճկոններ, բելբրինեներ (ժաքոնէդ) մետաքսեայ ատասառով և առանց ատասառի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթոներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վերարկու, թաշչապատ և մուշտակաւոր ժաքէթներ մուշտակաւոր ռոթոնտներ, ի չգոյ նաեւ մեծ մեծաք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենարարեր ճոխագով և գեղեցկութեամբ։

Գիները ղարմանալի կերպով հարիւր են։ 354

ՖԷՐՆԷԴ—ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր քաղաքութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստասանդիսին մէջ։

Քան տարբեր յաղթութիւն յիսայիա, յՕտերիկա, ի Հնդկաստան, Ամերիկա և մեծագոյն։—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 18.3ի Վիեննայի մի ոսկեայ ցուցասանդեակներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առաջնակարգ տոնիկն ծանօթ պիտդրն է։—Շատ թիւրիներէ կը յանձնարարուի իրը զգուշական դարմանական ճաշակային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանգարտեցնէ ծարաւը, կը զրդռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիքս, բոլոր ծանօթ պիտդրներէն և ամէնէրեն դերազանց, կանոնաւոր ամեն օր ճաշէն առաջ իրը ախորժարար։ Հաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ կարելի է խառնել զանի վերմութ, դինի, Սէլէի ջրոյ և խմիչքի հետ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ, ինչպես և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուքքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԻՔԷՔԻԱ 2218

COMP^{IE} RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ԳՈՒՄԱՐԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՔԱՐԻ, ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճանապարհն Եգիպտոսի ի Լիվերպուլ

Թ. 8 0 Սեպտեմբեր, ուրբաթագ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
» 9 21 Սեպտեմբերի ուրբաթագի տարբերակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Գիրքերի համար,
» 10 2 [illegible]
» 10 22 [illegible]
» 1 123 [illegible], ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ագր —Փետր· 9.21, երեքշաբթի օրը կ գրվին [illegible] Գալաթիոյ Դատարան [illegible] Գիրքերի Գրասենեակ, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւի։ 2

ԱՌՈՒԱՌԸՆ ԿԱՐԳԻՆՈՎ ՈՒՆԻՍ

Ամսական [illegible], կ· Գալաթիա և Օրթաքեոյ մէջ

ԹՈՒՄԱՅԱՒԻԼԸՐՆ ՈՐԴԻԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Լիսսաբոն	2000	Գլասգոյիս	1600	Բարբարոս	3200
Ամերիկա	3000	Կարիրէս	5500	Անարեր	1700
Աբերդին	500	Միրաս	2200	Բիլիոն	1500
Ալբիոն	2300	Կոզա	1800	Բոյր	1000
Արիստոս	2000	Կրոտոնա	2200	Գուարդ	800
Գասանոս	3000	Հիրոս	2000	Դրեսդեն	1400
Գլոբստոնս	2200	Հրապարակ	3500	Դրնոյ	3200
Գլասգոյ	2000	Հինտուս	7000	Բոլոր	2000
Գրիֆիսոս	8800	Հոմերոս	1200	Բոսնիա	3500
Գեորգ	2600	Ամակոս	5000	Բոսպորոս	3500
Գալիլեոս	2300	Ամերիկա	2300	Բարլիոս	4000
Գամբա	2100	Գեորգ	2000	Բանգիսիսիս	1200
Գաբրիել	2000	Գալիլեոս	4200	Լարգիս	2000
Գոմա	2700	Գոմա	2200	Մարկոս	2000
Զիրակոս	5000	Լեոս	2000	Մարգարեաս	4500
Գլոս	5500	Լիբանան	4500	Թ. Լիվերպուլ	3000
Գոլբրոս	3400	Լիվերպուլ	3000	Թասրոս	1200
Տիգրիս	2500	Մարսա	1500	Գոլիաս	2800
Տամիս	2500	Մարգարիտ	4300	Թարբեաս	900
Տաբոր	4800	Մարգարէս	3500	Ալբերտ	5000
Տրաբոս	2100	Մերիս	2000	Ս. Լիվերպուլ	5000
Իսմանիա	2600	Սուրբիս	3100	Սեաս	3600
Լիսաբոնս	3000	Սերս	2000	Սկեգրա	1600
Սիրիոս	3200	Օրմանս	2000	Ս. Գիմիրոս	200
Ցարոս	2600	Օթելլոս	5000	Բրամաս	200
Ցարլոն	800	Օդրանս	4500	Ֆերոս	140
Ցիսս	700	Օգոս	2000	Բոսնիա	120

Լիվերպուլ Մանաբ 9000
Բիրմինգամ Մանաբ 8000
Լէյտիզ Մանաբ 8100

Դիմել առ Ֆ· ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ· Գալաթա

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէք Խան Ղալաթիա

293

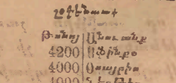

ՄԱՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՎԷՐՓՈՒԼ և ՄԷՆԷՐԷԳԼԻԻ ԳԻՇԵՐ ԹԱՆՈՒ ՇԻՆԵՆԱՒ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բանտրուս	4200	Ամերիկա	3000
Գերբա	4000	Օսարիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրէիս	3000
Մէսոպոտամիա	3250	Թերա	3000
Թիրա	3250	Լոգիս	800
Մարսալա	3250	Ամերիկա	800
Մարիսիս	3250	Սեսիլ	700

Դիմել առ Ժ· Վ· ՎԻԹՕՎ և ԸՆԿ· Ալիքսի խան

ՖԷՅՄՍ ՄԱՍ և ԸՆԿ.

292 34, Ֆէյմս Սգրիդ Լիվերբուլ

Արտօնատէր Ս· ՏԱՐԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԼԻՈՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ 33

Պ· Պ·
Ա· Տ'ԷՅԹԱԼ, Օրդին երեսփոխան, Նախկին վարչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային Երկաթուղեայ ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս· ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» Երկաթուղեայ ընկերութեան, Նախագահ Օսմ կայս· Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ
Թ· ՕՏԷՈՒ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանէի և Էրինաքի ածխահանաց Ընկերութեան։
ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի Գոտային Ապահովագրական ընկերութեան։
ՊԴԵՀԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ) Պ· Պ· ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ· Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԻՆ
Պաւօն Ժ· ՍԸՌԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԻՆ

Պ· Պ·
Ս· ՀԻՅՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ· դրամատարց տուներն։
Ֆ· ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սենի Աւեւտրական Դատարանին, վարչ Ֆրանսական Պանքայի, վարչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ· ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւրարի և Ընկ· դրամատարց տուներն։
Ա· ԹԻԻՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեայ Ընկերութեան վարչ։
Ա· Վ.ԻՐՆ, Վէրն և Ընկ· դրամատարց տուներն, վարչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեայ ընկերութեան, վարչ Օսմ· պանքային։
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ) Պ· Պ· ԱԼՊԻՐ ՖՈՒՏ, Տնօրէն
Էդմէն ԼԸ ՍԷՆ, Դեր-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ԱԾԻՒՂ

ԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր· 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

ՀՐԴԵՀԻ ԱԾԻՒՂ

ԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր· 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագրին (Բոնմ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս· ՕՍՄ· ԿԱՅՍ· ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2